

slovenski čebelar

Letnik LXXXII — Leto 1980

5

slovenski čebelar

SLOVENSKI ČEBELAR —
GLASILO ČEBELARSKIH
ORGANIZACIJ SLOVENIJE

St 5

1. maj 1980

letnik 82

VSEBINA

Mag. Franc Javornik: Ob prvi ugotovitvi varrooze v Sloveniji . . .	210
Inž. Franc Šivic: Navodilo za maj .	213
Martin Mencej: Kdaj in kam bomo prevažali čebele na pašo . . .	216
Julij Mayer: Sanacija hude gnilobe čebelje zalege . . .	218
Anton Sedmak: Bodimo pozorni in pripravljeni . . .	220
Sklepi s seje IO SPOJ z dne 23. 2. 1980 v Beogradu . . .	221
Dipl. vet. Metod Kopitar: Varrooza na območju SR Slovenije . . .	222
Dnevni potek medene paše na listih hrasta in sneta goba kot njen glasnik . . .	223
Martin Mencej: Priprave za tretje republiško srečanje in tekmovanje krožkarjev so v teku . . .	229
Tekmovalni pravilnik mladih čebelarjev — krožkarjev . . .	230

IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA

ZA ČEBELARSKE KROŽKE

NOVICE IZ ČEBELARSKEGA SVETA . . .	239
------------------------------------	-----

OSMRTNICE

BILTEN MEDEX

d. o. delo na domu in kooperacija DO hp MEDEX exp. imp. bo organizirana po temeljnih organizacijah . . .	225
Kreditiranje nabave čebelarske opreme in drugih čebelarskih potrebščin . . .	226
Jože Resnik: Umetna svetloba vzemirja čebele . . .	227
Ivan Kranjc: Mravlja je bodočnost gozdnega čebelarstva . . .	228

CONTENTS

F. Javornik: When the first case of varroa was found in Slovenia . .	210
F. Šivic: Instructions for May . .	213
M. Mencej: When and where shall we transport bees for forage . .	216
J. Mayer: Reforming an acute foul brood . . .	218
A. Sedmak: Let us be careful and prepared . . .	220
Conclusions from the session of the Executive council of IO SPOJ in Belgrade, February 23, 1980 . . .	221
M. Kopitar: Varroa in the Slovenia regions . . .	222
M. Mencej: The preparations for the third republic meeting and competition of young beekeepers gathered in circles are going on .	229
Competitive regulations of the young beekeepers gathered in circles .	230

FROM THE SOCIETY LIFE

FOR BEEKEEPING SOCIETIES

NEWS FROM THE BEEKEEPING WORLD

OBITUARIES

MEDEX BULLETIN

work at home and cooperation DO ph MEDEX export-import will be organized in basic organizations . . .	225
Credits for purchasing new beekeeping equipment and other beekeeping utensils . . .	226
J. Resnik: Artificial light disturbs bees . . .	227
I. Kranjc: Ant is the future of the forest beekeeping . . .	228

Slika na naslovni strani: Oljna repica v sadovnjaku, kot zeleno gnojilo in paša za čebele. Foto: ing. Franček Šivic

Vsem čebelarjem
čestitamo
za praznik dela
1. maj

ZČDS in uredništvo Slov. čebelarja

UDK 638.15

OB PRVI UGOTOVITVI VARROOZE V SLOVENIJI

MAG. FRANC JAVORNIK, DIPL. VET.

Že leta 1976 smo zvedeli, da je dr. Miroslava Lolin na katedri za parazitologijo veterinarske fakultete v Beogradu v vzorcu mrtvih čebel ugotovila zajedavca *Varroa jacobsoni*, ki parazitira v čebelji družini. Na odraslih čebelah, maticah in trojih parazitirajo samo odrasle, oplojene samice varroe, ki na stene celic z odkrito trotovsko in čebeljo zalego odlagajo jajčeca. Na trotovski in čebelji zalegi pa parazitirajo ličinke različnih razvojnih stopenj in samci in samice, ki so se iz teh ličink razvili. Samica varroe je rjavo rdeče barve, velika kot proseno zrno, elipsaste oblike, ima štiri pare nog, prevlečena pa je s hitinom. Samec je manjši, okrogle oblike, mlečno bele barve in je brez hitinske prevleke. V posamezno celico lahko od-

loži jajčeca hkrati več samic. Na eni trotovski ali čebelji bubi so našli sočasno tudi do 20 in več zajedavcev.

Varroa se hrani s hemolimfo, to je s krvjo odraslih čebel in zalege. V prvih rodovih po okužbi številčnost zajedavcev le počasi narašča, kasneje pa ima varroa zelo veliko sposobnost razmnoževanja. Šele v roku 2—3 let se število zajedavcev toliko poveča, da se pokažejo znamenja bolezni in da čebelja družina odmre.

Varrooza je ena tistih bolezni, ki terja stalno budnost. Da bi lahko posumil vanjo dovolj zgodaj, mora čebelar opazovati zaležene površine satja, zlasti obliko pokrovcov nad zalego, obnašanje čebelje družine v panju ter odraslih čebel na bradi. Bolezen navadno odkrijemo kasno, to je takrat,

ko je število zajedavcev v čebelji družini že zelo veliko. Na zaleženi površini se pojavijo zmečkani pokrovčki in luknjičava zalega. Iz celic s spreminjenimi pokrovčki se čebele ne valijo. Spremenjeno je tudi obnašanje čebel na bradi panja.

Zajedavec povzroča čebelji družini velikansko škodo s svojim toksičnim delovanjem in mehaničnimi poškodbami, ki jih povzroča na zalegi. Že enkratna poškodba, ki jo povzroči zajedavec čebelji ličinki ali bubi, zmanjša odpornost odrasle čebele proti drugim boleznim in skrajša njeno življenje. Nekateri raziskovalci so ugotovili, da napadena čebela živi tudi do polovico krajše življenje kot zdrava. Mnogo napadenih čebeljih ličink odmre, iz drugih pa se izležejo nevitale ali deformirane čebele, nesposobne za življenje, še manj pa za delo. Pogosto imajo nepravilno razvita krila, ali samo štelje namesto kril, deformirane noge, oči ali druge organe. Če čebele bolujejo še za kakšno drugo boleznijo, npr.: nosestavostjo, hudo gnilobo čebelje zalege, ali pa da pride do manjše zastrupitve čebel, pomeni to zanesljivo smrt družine.

Čebelje družine, obbolele za varroozo, prinesejo le 30 do 80 % količine medu, odvisno od stopnje okuženosti, če jih primerjamo z zdravimi družinami v istih razmerah.

Že iz tega, zelo skopega opisa bolezni je razvidno, da je varrooza hudo nevarna nalezljiva bolezen in da lahko našemu čebelarstvu in s tem celotnemu gospodarstvu povzroči ogromno škode, če je pravočasno ne odkrijemo in ne zdravimo.

Nekateri znanstveniki in čebelarji praktiki so ob prvih ugotovitvah zajedavca menili, da je varroa le neškodljiv spremljevalec čebel in da čebelji družini ne povzroča nobene škode. Zaradi tako zmotnega mnenja v začetku niso izvajali potrebnih ukrepov za preprečevanje širjenja in za zatiranje zajedavca. Jugoslovanski če-

belarji so že ob prvem srečanju z njim spoznali, kako veliko škodo lahko povzroča, če se pravočasno ne odkrije in ne zdravi, saj so ga v Jugoslaviji ugotovili šele takrat, ko je bila bolezen že močno razvita.

Slovenski čebelarji smo od daleč spremljali širjenje varrooze na bolgarski meji v Srbiji in upali, da se bolezen ne bo tako kmalu razširila tudi k nam v Slovenijo. Zaskrbelo pa nas je, ko so ugotovili zajedavca na otokih in na kopnem v Dalmaciji ter v Bosni in Hercegovini. Spoznali smo, da se bo varrooza prej ali slej razširila tudi v Slovenijo, saj več slovenskih čebelarjev prevaža svoje čebele na pašo tudi v te kraje. Torej je bilo samo še vprašanje časa, kdaj bomo tudi pri nas odkrili tega nevarnega zajedavca.

In zdaj ga že imamo. Dr. Nežka Snoj je dne 14. februarja 1980 prvič v Sloveniji v dveh vzorcih mrtvih čebel in drobirja, ki so ju poslali iz občine Kočevje, ugotovila pršico *Varroa jacobsoni*. Po tej prvi ugotovitvi so jo odkrili še v več drugih vzorcih, poslanih v pregled iz raznih krajev Slovenije. Točne podatke o žariščih varrooze bodo redno objavljali v Slovenskem čebelarju v prispevku republiške veterinarske uprave o stanju kužnih bolezni čebel v Sloveniji.

Varroozo torej imamo!

Pa pogledjmo, s kakšnimi predpisi in ukrepi smo se zavarovali pred tem, da bi se varrooza iz sosednjih republik ne prenesla v Slovenijo in kako smo to izvedli v praksi.

Potem, ko so varroozo v jeseni leta 1978 ugotovili na otoku Visu, je odredba o preventivnih ukrepih proti določenim živalskim kužnim boleznim v letu 1979 določala, da morajo biti pregledane na varroozo čebelje družine vzrejevalcev matic, čebelje družine plemenilnih postaj, vsa čebelarstva v občinah, ki mejijo na SR Hrvatsko in vse čebelje družine, ki so

bile na paši v drugih republikah. Žal pa tega ukrepa niso dosledno izvedli, saj niso poslali na pregled drobirja vsi tisti čebelarji, ki bi ga po predpisu morali. V odredbi za leto 1980 je določeno, da morajo biti pregledane čebelje družine vzrejevalcev matic in plemenilnih postaj ter čebelje družine, ki so bile na paši v drugih republikah.

Na IV. posvetovanju o sodobnem čebelarstvu v Polju pri Ljubljani med 19. in 20. januarjem letos, kjer je bil prvi dan posvečen izključno problemu okrog varrooze, so bili v zvezi s preprečevanjem širjenja te nevarne bolezni sprejeti tile sklepi:

— Opraviti je treba res temeljit popis in sestaviti natančno evidenco vseh čebelarstev na posameznih področjih.

— Po določenih odredbe o preventivnih in diagnostičnih in drugih preiskavah v letu 1980 je treba omogočiti vestno, strokovno in pravočasno preskivo čebeljih družin vzrejevalcev matic; plemenilnih postaj ter družin, ki so bile na paši v drugih republikah.

— Takoj je treba prijaviti vsak sum na varroozo veterinarski inšpekciji.

— Ves promet s čebelami se mora spraviti pod veterinarsko kontrolo.

— Upoštevati je treba zaščitne karantenske in veterinarske sanitarne predpise.

Nujno je treba izpopolniti znanje čebelarjev o tej bolezni in o kužnih boleznih nasploh.

Z organizacijskimi ukrepi znotraj društva čebelarjev moramo okrepiti samo organizacijo in tako omogočiti sodobno, gospodarno čebelarjenje.

Zdaj, ko je varrooza tudi uradno diagnosticirana pri nas, bo republiška veterinarska uprava SR Slovenije izdala natančna navodila o ukrepih za zatiranje in jih izvajala prek občinskih veterinarskih inšpekcij.

Kaj je dolžnost vsakega čebelarja?

1. Vsak čebelar mora dobro poznati, kako se obnaša zdrava čebelja družina.

2. Redno mora opazovati obnašanje in pregledovati svoje čebelje družine. Vsako drugačno vedenje od normalnega je sumljivo, zato mora ugotoviti vzroke nenavadnega obnašanja.

3. Vsak sum na varroozo ali na katerokoli kužno bolezen mora takoj javiti pristojni veterinarski službi.

4. Vestno mora izvajati vse ukrepe za preprečevanje prenašanja in za zatiranje kužnih bolezni, ki so mu bili naloženi.

V mnogih državah po svetu, kjer se je zajedavec pojavil, se z njim borijo že dalj časa. Za ugotavljanje okužbe uporabljajo različne metode. Prikazal vam bom nekaj preprostih, a dokaj zanesljivih.

Pregled zimskega drobirja

Podnico panja v jeseni prekrijemo z belim papirjem. Na ta papir pada pozimi drobir, mrtve čebele in odmrli zajedavci. Ugotovili so, da 7—10% oplojenih samic, ki prezimujejo na odraslih čebelah, prek zime odmore in pade na podnico panja. Torej v tem drobirju lahko najdemo mrtve zajedavce.

Ugotavljanje okužbe s plinjenjem

Podnico panja prekrijemo z belim papirjem, ki ga prej tenko premažemo z olivnim oljem ali z belim vazelinom. Potem plinimo čebelje družine. V Sloveniji je trenutno za plinjenje na razpolago folbex in phenothiazin. Za vsako čebeljo družino potrebujemo en listič folbexa ali 1,5 g fenotiazina. Plinimo le, če je zunanja temperatura zraka nad 15° C. Na papir na podnici panja padajo in se nanj prilepljajo omamljeni in mrtvi zajedavci.

Opozoriti pa vas moram, da so kemijska sredstva za plinjenje strupena tudi za ljudi, zlasti phenotiazin in da

ostanki ostajajo v medu in drugih čebeljih pridelkih. Zato morate biti oprezni že pri izbiri sredstva in tudi kasneje pri tehnični izvedbi plinjenja.

Pregled trotovske in čebelje zalege

V panju pregledamo najprej starejšo odkrito in pokrito trotovsko zalego, če pa te v panju ni, pregledamo čebeljo zalego. V vsakem panju pregledamo vsaj 100 zaleženih celic. S pinceto ali z zobotrebcom izvlečemo iz celice posamezno ličinko ali bubo ter jo skrbno preiščemo. Če je okužba navzoča, zajedavca dokaj lahko in zanesljivo odkrijemo.

Preiskava mladih čebel

Iz posameznega panja naberemo na satju iz sredine gnezda 20 do 30 mladih čebel ter jih neprepustno zapremo v stekleno posodico. Po 2 do 3 urah zajedavci zapustijo čebele in plezajo po stenah posode. Opazimo jih že s prostim očesom.

S pomočjo teh metod lahko vsak čebelar sam odkrije zajedavca in posumi na okužbo. Razume pa se, da je dolžan svoj sum prijaviti veterinarski službi, saj le strokovnjak iz veterinarskega zavoda, ki je za take preiskave pooblaščen, lahko postavi tudi uradno diagnozo.

UDK 638.124.2

NAVODILO ZA MAJ

F. SIVIC

V tem mesecu skrbi čebelar predvsem za dvojce:

1. pospešuje razvoj čebeljih družin in
2. preprečuje pojav rojilnega razpoloženja.

V pretežnem delu Slovenije se začne glavna paša šele sredi junija. Izjemi sta Primorska in Prekmurje, kjer začne cveteti akacija že v maju in morajo biti čebele tedaj na vrhu svojega razvoja.

Konec aprila ali prve dni maja zasedajo navadno vse sate v plodišču AŽ panja in tudi že podsedajo. Tedaj je trenutek, da prvič posežemo v gnezdo in nekoliko spremenimo red, ki je doslej vladal v panju. Poiščemo dva do štiri sate s pokrito zalego in jih s čebelami vred postavimo v sredino medišča, levo in desno od njih izpolnimo prostor z izdelanim praznim satjem. V plodišču pomaknemo prav tako vse zaležene sate skupaj v sredino (na enem od njih je tudi matica), a

preostali prostor izpolnimo izmenično s satjem in satnicami. Če imajo čebele pašo ali če jih špekulativno krmiimo, postavimo dve satnici levo in desno tik ob gnezdo. Nekateri sicer priporočajo, da vstavimo satnico med zalego, če je zunaj paša in je družina močna. Res je, da močna čebelja družina, posebno še, kadar je narava radodarna z medicino, prenese marsikatero čebelarjevo neumnost. Toda vedeti moramo, da so v prvi polovici maja dokaj pogosti vdori mrzlega zraka, ki čebeljo družino nevarno ogrožajo v razvoju, če je njeno gnezdo s satnicami razbito na več delov. Ker se čebele tedaj stisnejo v kroglo, ostane del zalege zunaj ogrevanega območja, zaradi česar se prehladi in odmre.

S prvim prestavljanjem smo dali matici na voljo dovolj prostora za širjenje zalege, s čimer smo za nekaj časa tudi preprečili nastanek rojilnega razpoloženja. Toda, ker je takrat raz-

Mravlje na rastlinah
so prvi znak prisot-
nost ušic.

voj čebeljih družin zelo buren, moramo poslej vsakih sedem do deset dni pregledovati panje in ponavljati predstavljane zaleženih, pokritih satov v medišče. To opravilo zahteva veliko časa, toda če delamo pravilno in redno, nam bo le redkokatera družina ušla z vajeti in potegnila matičnike.

Kaj storiti s panji, ki nameravajo rojiti? Z rezanjem matičnikov ne bomo prišli daleč, samo zadržali bomo rojenje za kakšen teden. Družina v rojalnem razpoloženju ne nabira mediščne niti ne gradi satja. Če pri rezanju spregledamo samo en matičnik, je to dovolj, da nam bo izrojila. Zato je najbolje, da jo razdelimo na več manjših družinic-prašilčkov in jih odnesemo na novo stojišče. V vsakem prašilčku imamo poleg čebel po en sat zalege z matičnikom, sat medu in prazen sat ali satnico.

Tako smo preprečili izgubo roja in po najkrajši poti bomo prišli do mladitih matic.

Kako pa širimo gnezdo v LR panjih?

Prednost nakladnega sistema pred listovnim je v tem, da delamo z nakladami in ne s posameznimi sati, kot smo videli v prejšnjih odstavkih. Poraba časa na panj se tako občutno zmanjša. Zgornjo naklado, v kateri je navadno čebelje gnezdo, postavimo na

podnico in nanjo poveznemo naklado, ki je bila prej spodaj. Prvikrat smo opravili to operacijo že v aprilu. V maju pa to opravilo nadaljujemo, dokler nista obe nakladi polni čebel in zalege.

Drugo pomembno opravilo je izenačevanje čebel.

Pri tem delu naj nam bo vedno pred očmi načelo, da največ medu prinesejo najbolj živalne družine. Zato ne bomo izenačevali na račun močnih panjev, ker bi tako dobili samo poprečne družine, ampak bomo uporabili slabiče za okrepitev srednje močnih družin. Preden se lotimo izenačevanja, ocenimo živalnost družin in jih razdelimo v naslednje tri kategorije:

- močne,
- srednje,
- slabe.

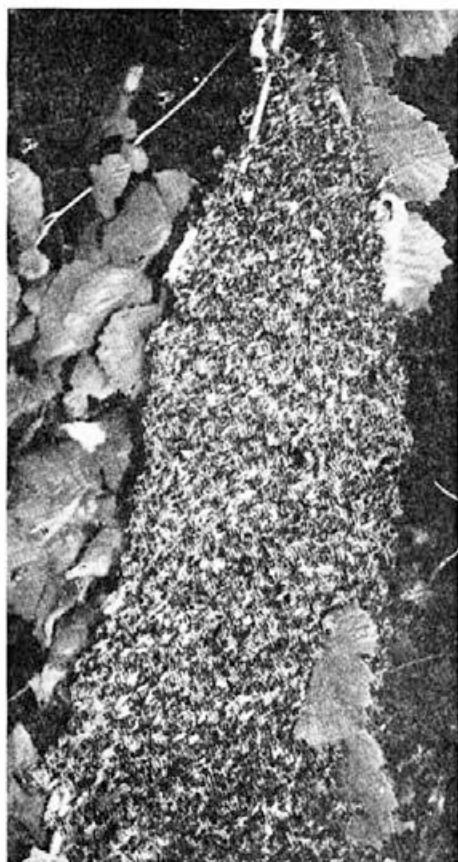
Močne ne potrebujejo naše pomoči. Slabe družine naj se nam ne smilijo, ker se bodo razvile šele proti koncu glavne paše in je torej ne bodo izkoristile. Zato jim vzemimo dva do tri sate pokrite zalege s čebelami vred in jih prestavimo v plodišče srednje močne družine. To delo opravljamo v dopoldanskem času, ko so pašne čebele zunaj. S tem bomo spremenili srednje družine v močne in dosegli dva cilja: čebele bodo glavno pašo kar

najbolj izkoristile, mi pa bomo imeli izenačene družine in zato tudi poenotena vsa nadaljnja opravila pri naših gospodarskih panjih.

Opisani postopek velja za LR in AŽ panje.

Omenil sem že, da čebelarim v LR panjih na Goriškem. Moje stojišče je sredi obsežnega sadovnjaka, v neposredni bližini bujnih akacijevih gozdov. Živim v Ljubljani, na Goriško pa se vozim ob koncu tedna; tam preživim vse praznike in letni dopust. Razen s čebelarstvom se intenzivno ukvarjam tudi s sadjarstvom, zato je moj vikend vse drugo kot brezskrbni počitek po delu.

Okrog prvega maja zasedajo moje čebele na gosto obe nakladi in tudi zalege je že na dvanajst do šestnajst satih. Tedaj je čas za koreniti poseg v delovanje čebelje družine. Poiščem sat z matico in ga postavim v prazno naklado iz rezerve. Levo in desno ob njem obesim še štiri sate z odkrito zalogo, ostali prazni prostor pa izpolnim s praznim satjem in satnicami (če je v naravi kaj paše). Preostalo zalego porazdelim v sredino obeh prvotnih naklad, ki jih izpolnim s praznim satjem. Obe nakladi postavim na podnico, pokrijem ju z matično rešetko, nad rešetko pa pride zdaj tretja naklada z matico in z zaprtim žrelom. Čebelji družini sem tako za približno 30 % povečal življenjski prostor in panj za dalj časa preuredil. Okrog 15. maja začne na Goriškem cveteti akacija. Tedaj izvlečem matično rešetko in jo nadomestim z žično mrežo, pribito na lesen okvir ter odprem žrelo zgornji nakladi z matico. Kaj sem s tem dosegel? Vse pašne čebele iz zgornje naklade se vrnejo v spodnjo tretjino panja, pod žično mrežo. Plodišče tako oslabi, s čimer smo močno zavrli nastanek rojilnega razporedjenja, poveča pa se nabiralna moč spodnjega me-

Rojev se ne moremo vedno izogniti

dišnega dela. Skozi mrežo čutijo čebele navzočnost matice in normalno delajo kot celota.

Ta ideja preureditve LR panjev ni zrasla na mojem zelniku, ampak sem jo prevzel po znanem hrvaškem čebelarju Belčiču. Tako čebelarim že dve leti in tako bom tudi nadaljeval, dokler ne bom našel še kaj boljšega. Nobena tehnologija namreč ni idealna. Pašne razmere, zdravstveno stanje čebel in drugi pogoji čebelarjenja se v določenem obdobju spreminjajo in tem spremembam mora vsak čebelar po svoji presoji prilagajati tudi svoj način čebelarjenja.

KDAJ IN KAM BOMO PREVAŽALI ČEBELE NA PAŠO

MARTIN MENCEJ

Prevažanje čebel na pašo ima pri nas že lepo tradicijo. Naši predniki so posvečali prevažanju na pašo ustrezno pozornost in ni naključno, da je že Anton Janša pred več kot 200 leti, da ne omenjamo P. P. Glavarja, ne le opozarjal, ampak s svojim zgledom doma in pozneje na Dunaju prvi spodbudil evropske čebelarje na to pomembno področje uspešnega čebelarjenja; saj je bil prav on prvi, ki je začel prevažati čebele na ajdovo pašo na Moravskem. Kljub temu pa je še do nedavnega velik del slovenskih čebelarjev čebelaril le na mestu in tako je ostalo veliko neprecenljivih naravnih virov neizkoriščenih.

Dokler je bilo koriščenje pasišč povezano s prenašanjem panjev ali pa prevažanjem z volovsko ali konjsko vprego, pa naj si bo na zgodnjo pomladansko reso na Gorenjskem in ajdovo pašo na obširne beloride po vršine ajde v jeseni, je bilo to še kar razumljivo. Z razvojem tehnike in novih možnosti prevoza pa se danes že večji del čebelarjev v polni meri zaveda, da se samo s prevozom s paše na pašo lahko razvija čebelarjenje in da ima le na ta način čebelar in skupnost ustrezno korist od čebel.

O pomenu, načinu in sredstvih prevažanja je bilo pri nas že dosti povedanega in napisanega. Še več. Vedno novi pojavi in preizkusi prevoznih sredstev, stalnih čebelnjakov na kamionih in na prikolicah omogočajo danes hiter prevoz na slovenskem prostoru in izven slovenskih meja. Bolj ali manj so znana tudi pasišča, čeprav še vedno nimamo pašnega katastra. Zato se še vedno čebelarji orientirajo samo na glavne pašne vire, kot so akacija, plemeniti kostanj, smreka in hoja, izven slovenskih meja pa na sončnice, kaduljo, žepek in ma-

terino dušico. S tem pa seveda še zdaleč niso izčrpani naši pašni viri.

Kakor na vseh področjih življenja, je tudi tu nujno potrebno planirati in to pravočasno in pametno, se pravi že v zgodnji pomladi. Pogoj pa je poznavanje pasišč, za kar si čebelar že v zimskem času zagotovi podatke, da ne bo prevažal na slepo srečo in v zadnjem trenutku iskal potrebne informacije. Ko pa se odloči, kam bo peljal družine na pašo, kar bo prilagodil svojim prevoznim zmogljivostim, se pa že vsiljuje vprašanje: *kdaj bo prevažal*. Pri tem pa ni nič manj važno vprašanje ustreznega znanja.

Prav pri tem se pa največkrat zataknje, zaradi česar se prevoz nemalo krat konča z razočaranjem, če že ne kar s katastrofo, ker prevaževalec ne računa z dejanskim stanjem cvetenja, ampak prepelje na slepo, češ, kar bo pa bo. Nemalo jih je, ki se držijo poprečnih obdobij cvetenja, računajoč pri tem: žlahtni kostanj cvete npr. od 20. junija do 10. julija, ajda od 20. avgusta do 5. septembra in podobno. Cvetenje pa zavisi od geografske lege žužkocvetnega rastlinja in podnebnih razmer. Še več. Izkušnje in raziskave so pokazale, da nudijo cvetovi najizdatnejšo pašo v začetku cvetenja. Z raziskavami je ugotovljeno, da 70 % paše nudi prav začetno cvetenje. In če pogledamo to vprašanje s širšega splošnega gospodarskega vidika, potem ne smemo pozabiti, da se največji in najbolj zdravi plodovi oziroma semena razvijejo na rastlinah, na katerih so bili cvetovi oprášeni v prvi polovici cvetenja. Mimo teh ugotovitev, ki jih kažejo raziskave in izkušnje, ne bi smel noben prevaževalec, če hoče do dobra izkoristiti pašo.

Da ne pride do neodločnosti in omahovanja glede pravočasnega prevoza in zavoljo tega do zamude najbolj iz-

V maju potrebujejo čebele močno pašo za razvoj

datne paše, mora imeti prevaževalec ustrezne podatke. Koledar in svetniki v koledarju, ki se jih naši čebelarji še tu pa tam poslužujejo, so v tem pogledu zelo nezanesljiv kazalec. Razlike začetnega cvetenja so preveč očitne in s tem je treba računati. Tudi obveščevalna služba se večkrat ni kaj prida obnesla. Ali je mreža obveščevalcev prerodka, včasih nezadostna in premalo točna ali pa oboje. Največja nevarnost pa je, da pride obvestilo prepozno, ko je medonosno rastlinje že v bujnem cvetenju. Najbolje je vsekakor, če žrtvuješ čas in stroške za pot in sam ugotoviš začetek cvetenja oziroma medenja. Doma pa mora biti že vse pripravljeno za prevoz.

Ko pa ugotovimo ustrezen čas in kraj prevoza, moramo biti zopet previdni, kam in kako bomo razporedili panje. Da bomo postavili panje tako, da gledajo žrela proti jugovzhodu, je bolj ali manj znano vsem čebelarjem. Izjema bo le, če je pripeka prehuda in sonce ves dan pripeka na prednjo steno panja. Manj ali pa nič se ne upoštevajo že ugotovljene norme čebelnih družin na hektar pašne površine in se na razmeroma majhnem prostoru nagrmadi veliko število panjev. Pri tem se pozablja, da je za različno medonosno rastlinje potrebno za oprave-

vanje in racionalno koriščenje medičine različno število čebeljih družin na določeni površini. Tako priporočajo na podlagi ugotovitev, da naj pride na hektar ajdine površine 2 družini, rdeče detelje 2,5—4 družine, esparzete 3 družine, sončnic 1 družina, povrtnin 1 družina itn. S temi dognanji pri nas še najmanj računamo. Predvsem bi morala to upoštevati čebelarska društva, ki v zadnjem času razporejajo, po predhodni prijavi seveda, pripeljane čebele na pasišče.

Predvsem čebelarske začetnike moramo opozoriti še na eno dejstvo pri prevažanju. V starejši čebelarski literaturi berejo, da je treba čebele prevažati le ponoči. Če je nekdaj veljalo to pravilo, ko so prevažali s konjsko vprego ali pa z vlakom, danes za gotovo več ne velja. Zato prevažamo ob dnevni svetlobi, ker imamo na razpolago hitra prevozna sredstva. Zato odpadejo vsi tisti napor in stroški, ki so zvezani z nočnimi vožnjami. Na dan prevoza zapremo zjutraj 1—2 uri pred izletavanjem čebel žrela pri panjih in brez skrbi prevažamo, posebno še, če so zapornice luknjičave. Preračunali so, da dnevni prevoz zmanjša trud za 20 % in zmanjša potrošnje sredstev za 15 % in pomembno olajša čebelarjevo delo.

SANACIJA HUDE GNILOBE ČEBELNE ZALEGE

Katzelsonovi in Matukovi preizkusili so pripeljali do ugotovitve, da določeni izdelki sulfonamidov vplivajo na *Bacillus larvae* (povzročitelja kuge čebelne zalege; op. prevajalca). Od teh pripada v praksi posebna pozornost sulfatiazolu, ki uničuje deluje na bacile že v koncentraciji 0,016 do 1 %, čeprav se delček teh izkaže odporen proti delovanju.

Pri odpornosti pa ne gre kot v medicinskem smislu za individualni boj obolele žerke proti povzročitelju bolezni, ki se razvija v tkivu, ampak za splošno odpornost vse čebelne družine proti zajedalcu. Ta odpornost, ki se kaže v čistilnem nagonu čebel, v mehanskem odstranjevanju obolele zalege iz celic in v obsežnem izmetavanju trotoev iz panja, praktično povzroča, da družina res lahko sama od sebe ozdravi. To lastnost ima vsaka družina, toda možnost, da jo razvije, je zelo različna, ker so odločujoči različni vplivi iz okolja. Osnova čistilnega nagona je zelo labilna in nestanovitna, zato higiensko ni povsem zanesljiv dejavnik. Za čebelno družino je že neugodno, če je njeno splošno stanje slabo, se pravi, da je njena vitalnost in odpornost oslabljena; s tem je tudi oslavljen nagon za splošno čiščenje. Obolenih žerk ne odstranjujejo več tako intenzivno kot doslej, nekatere ostanejo še v celicah. Toliko dragocenejša je torej za izravnavo uporaba zdravih pripomočkov.

Kadar čistilni nagon le za malenkost popusti, se naravno poveča nevarnost nadaljnje okužitve v družini; vendar še ni razloga, da se pojavi očitna obolenost, dokler čistilni nagon ne popusti popolnoma. Bolezen se sama ni odstranila, ampak se je spremenila v prikrito (latentno) obliko, ki se lahko zadržuje vrsto let. S takimi dozdevno »zdravimi«¹ družinami mo-

ramo večkrat računati. Take infekcijske razmere sicer ne škodijo gospodarski vednosti čebelnih družin, predstavljajo pa načelno nevarnost za okolico, kajti ob prvem poslabšanju splošnega stanja družine in s tem v zvezi zmanjšane nagona za čiščenje se poveča obolenje zdrave zalege in doslej »prikrita«² bolezen postane očitna. Take primere označujemo navadno kot nove izbruhe bolezni po prejšnjem zdravljenju, največkrat pa kot nove okužbe od neznanega žarišča. Ker v okuženih preizkusnih panjih z zadostnim številom dojilj čebele takoj po pokladanju sulfatiazola prenehajo odstranjevati obolele žerke in vse žerke ozdravijo in se izvale mladice, sodi Schulz-Langner, da je to skupen učinek obeh dejavnikov, namreč medikamentnega zdravljenja in čebelnega čiščenja.

Očiščevalne čebele namreč ne odstranjujejo obolenih žerk zato, da bi jih vlačile iz celic, ampak da krastaste in skorjaste ostanke poginulih žerk, ki vlečejo dolge niti, izližejo ali jih ogledajo in nato pogoltnejo. Kot kamen trde kraste, ki jih s pinceto komaj snamemo, pa ovlažene z lahko odstranimo, dopuščajo domnevo, da uporabljajo očiščevalne čebele poleg čeljusti tudi jeziček, s katerim prepleskajo vse celične stene in s tem prilepijo nanje nešteto kužnih klic, ki jih z mikroskopom z lahko ugotavljamo. Pred čiščenjem celic pa čebele odstranijo pokrovice in nakopičijo odstranjeni vosek na robove sosednjih celic. To delo opravljajo čebele različnih starosti, ki pa ostanejo pri tem delu, medtem ko so očiščevalke v poprečju mlajše. Pri tem saniranju se izkaže moč čebelne družine v tem smislu, da močne družine naglo opravijo obe deli, slabše družine zanemarijo očiščevalno delo, oslabele družine pa se ne lotijo niti odprtih celic.

Na starem, okuženem satovju, na katerem so posamezne celice s kristaliziranim medom ali s pajčevino več, izgrizejo čebele vse kraste kar z voščeno podlago, da včasih razgizejo tudi dele satnic in tako nastanejo luknjice. Na lepem satovju prilepljene »gladke« kraste, ki so ostanki mrtvih zleknenih ličink, navadno odstranijo. Osušene ličinke spoznamo že v teku enega dneva, ne da bi jih po hrapavem površju, ker so bili rilček, noge in drugi žuželkini organi že izoblikovani. Pri snaženju nastali drobci pa verjetno čebele znosijo iz panja, pade pa tudi na dno panja in postane tako vir nadaljnje okužbe.

Odločilnega higienskega pomena pa je okoliščina, da kužni troši, ki jih pogoltnejo snažilke, zapuščajo njihova telesa v nekužnem stanju, sicer bi povzročitelj kuge bil stalno navzoč v

panju in jo tudi zadrževal. Na poti skozi črevesje in v blatniku snažilke troši namreč vzkaliijo in se spremenijo v nekužne palčice, ki jih čebela z blatom iztrebi v naravo, kjer poginejo. Kužni troši obise deloma v peritrofnih mrenicah srednjega črevesja, deloma pa jih nedotaknjene in delno vzkaljene ugotavljamo z drobnogledom v blatu poleg paličic. Požiranje okuženih žerk lahko torej označimo kot normalno pot »samo-ozdravitve«. Kadar pa čebele kaj zmoti, lahko ostanejo v celicah ogrizeni delci okuženih žerk ali njihove srajčke.

Prevod iz knjige dr. Alfred Borchert »Škoda v čebelarstvu zaradi obolenj, zastrupitve in škodljivcev«.

Prevedel Julij Mayer

VETERINARSKA INŠPEKCIJA, UPRAVA ZA INŠPEKCIJSKE SLUŽBE, LJUBLJANA, VILHARJEVA UL. 33, SPOROČA:

Varrooza čebeljih družin je bila ugotovljena v SO Ljubljana Šiška v vasi Golo brdo dne 14. marca 1980 in SO Ljubljana Vič-Rudnik v vasi Notranje Gorice dne 19. marca 1980.

Zbolelo je 60 čebeljih družin v dveh čebelnjakih.

Na podlagi ugotovitev je veterinarska inšpekcija izdala naslednjo odločbo:

Naselja: Golo brdo, Žlebe, Seničica, Preska, Medvode in Medno s pripadajočimi ulicami in zaselki se proglasijo za okužene z varroozo čebeljih družin.

Naselja: Podpeč, Notranje Gorice, Vnanje Gorice, Plešivica, Preserje in Kamnik pod Krimom s pripadajočimi cestami, ulicami in zaselki se proglasijo za okužene z varroozo čebeljih družin.

V navedenih območjih je:

- prepovedano premeščanje, prevažanje in odtujevanje čebel, panjev in satja,
- prepovedano izdajanje zdravniških spričeval za čebelje družine in matice,
- preiskati vse čebelje družine,
- zdraviti vse čebelje družine.

Pritožba zoper to odločbo ne zadrži njene izvršitve.

Veterinarski inšpektor

BODIMO POZORNI IN PRIPRAVLJENI!

Tričlanska komisija čebeljne bolezni pri OČD Koper v kateri je prisostvoval tudi veterinar na področju Obale Mirko TOZON se je dne 9. 3. 1980 sestala in razpravljala o problematiki čebeljnih kužnih bolezni, zlasti pa o naglem širjenju parazita Varroa.

Ugotovljeno je že, da je navedena bolezen razširjena v nekaterih krajih Slovenije, pa tudi v hrvatski Istri na področju občine Buj, s katero naše Obalno društvo neposredno meji. Nekateri naši čebelarji pa tudi tam čebelarijo, ali pa vozijo čebele na tamkajšnja spomladanska pasišča. Čeravno na našem obalnem področju do sedaj še ni odkrita Varroa, je pa pričakovati, da se bo prej ali slej pojavila in razširila tudi na našo obalo. Količnik ni že kje prisotna. Čebelarji čutimo, da se preventivni in preprečevalni ukrepi, od strani pristojnih strokovnih kmetijsko veterinarskih služb in organov, na ravni občine in republike, zelo neresno in togo izvajajo. Morda je tudi to vzrok, da v te namene ni dovolj denarja in deviz, za nakup zdravil in drugih sredstev s katerimi bi preprečevali in uničevali tega nevarnega zajedavca.

Komisija za čebelje bolezni OČD-Koper meni, da tudi čebelarji sami lahko veliko in učinkovito pripomorejo v borbi proti omenjenemu zajedavcu, da ne pride do večjih katastrofalnih posledic v čebelarskem gospodarstvu. Zaradi tega je nujno potrebno, bolj kakor kdajkoli, da se vsi čebelarji organizirajo v čebelarski organizaciji ter da se aktivno, samozavestno in disciplinirano pridružujejo navodil in priporočil, kako se boriti, odkrivati, preprečevati in uničevati zajedavca V. Jacobsoni.

Za ugotavljanje in odkrivanje navedenega zajedavca je v novejši literaturi opisanih več načinov, ki so izvedljivi vsakemu čebelarju. Pršica Varroa je z dobrim opazovanjem in

dobrim očesom viden. V pomoč pa se lahko uporablja povečevalno steklo — lečo, ki lahko 5 do 10 × poveča. Išče mo ga lahko med drobirjem, na spodnjih mehkih delih čebel — zlasti na mladih, v dozoreli čebelji zalegi, predvsem v trotoviski, pa tudi pri odkrivanju v celicah. Najzanesljivejši način pa je s plinjenjem s folbexom ali drugimi preparati za uničevanje pršic. Ugotavljanje pršice varroa na čebelah je eden od zelo preprostih in hitrih načinov: namazati na eni strani čisto steklo v velikosti okvirja, nanj povezniti okvir s čebelami. Čebele se primejo medenega stekla. Steklo se dvigne in obrne z druge strani pa se vidi spodnje dele čebel, in v pozitivnem primeru v spodnjem delu tudi klope varroa, ki se hrani s hemolinfo na odrasli čebeli.

Da bi se čim uspešneje borili proti temu zajedavcu, predlagamo vsem čebelarjem na slovenskem obalnem področju, da na vse načine skušajo ugotavljati škodljivega zajedavca. Vsak sumljiv primer pa javijo veterinarski postaji v Kopru. Dalje komisija priporoča, da se izvede še naslednje ukrepe:

1. Vsi čebelarji naj na podnicah očistijo in postrgajo drobir, shranijo v najlon vrečko in z drobnogledom pregledajo.

2. Pripraviti panje in nameščene papirnate bele podložke za polaganje na podnice zaradi eventualnega plinjenja.

3. Skupno in posamezno ugotavljati neorganizirane čebelarje, neprijavljene priseljence — čebelarje ki so na prezimljenju ali pasišču ter odkrivati gnezda morebitnih divjih čebel, ki so še ponekod v duplih, votlinah in zidovjih nekoč pobeglih rojev, iz katerih se lahko širijo čebelje bolezni. Vse ugotovitve pa javljati ČD.

4. Posebno apeliramo na vse tiste čebelarje, ki so bili v preteklem letu

na pasišču s čebelami v sosedni republiki Hrvatski, da iz vseh panjev poberejo drobir in pošljejo ali prinesejo na veterinarsko postajo v Koper, ki bodo dali na laboratorijski diagnostični pregled in plačali pregleda iz sklada za zatiranje kužnih živinorejskih bolezni.

5. V tej akciji drug drugemu pomagati.

6. OČD naj s predlogi in sklepi komisije za čebelje bolezni, seznanjeni vse čebelarje.

Če bomo dosledni, enotni in samozavestni ter vse parazitarne pojave pravočasno odkrili in uničevali, bomo lahko še nadalje, brez večjih posledic, uspešno čebelarili.

Anton Sedmak

SKLEPI SEJE IZVRŠNEGA ODBORA SPOJ Z DNE 23. II. 1980 V BEOGRADU

Seja je bila v prostorih Zveze v Beogradu, Molerova ul. 13. Udeležili so se je predstavniki republiških in pokrajinskih zvez. O delu med dvema sejama, o akcijah, ki so jih ali bi jih bili morali opraviti, je poročal predsednik SPOJ, tovariš Ištvan Boršoš. Poročilo je obogatila razprava, v kateri so sodelovali vsi člani izvršnega odbora in osvetlili mnoga vprašanja. Kljub obsežnemu dnevnemu redu se je razprava razvila ob vsaki točki dnevnega reda.

Zaradi uvajanja novega kolektivnega vodenja so predlagali spremembo in dopolnitve statuta SPOJ.

Delegacija SPOJ, ki se je udeležila XXVII. mednarodnega kongresa čebelarjev v Atenah, je predložila pismeno poročilo. Prof. dr. Husnija Čerimagić je poročal o delu delegacije na kongresu in ob tej priložnosti izročil predsedniku IO SPOJ tov. Boršošu tri medalje: zlato (za vse čebelarske priделke), srebrno (za preparate na bazi medu) in bronasto (za udeležbo na razstavi Api-Expo), ki jih je Apimondia dodelila SPOJ.

Sledila je razprava o sklepnem računu za leto 1979 in o finančnem načrtu za leto 1980. Zelo živa je bila razprava o izdaji zbornika o delu na IX. kongresu čebelarjev Jugoslavije v Osijeku. Pospešiti je treba delo in

omogočiti čimprejšnjo izdajo te publikacije.

Razpravljali so o smernicah načrta srednjeročnega razvoja čebelarstva do leta 1985. Poudarili so pomen načrta od občin prek republik in pokrajin do federacije. Ta vprašanja so zelo pomembna za razvoj čebelarstva kot tudi za njegovo mesto v celotnem gospodarstvu.

Po večurni debati je izvršni odbor sprejel te sklepe:

1. Občni zbori republiških in pokrajinskih zvez naj bodo do aprila 1980, da bo skupščina SPOJ lahko v drugi polovici aprila delala z že na novo izvoljenimi delegati.

2. Odobrena je vsota 15.000 dinarjev za tehnično izdelavo predloga za standardni panj. Predlog naj bo izdelan do zasedanja skupščine, da ga bo ta lahko sprejela.

3. Delegacije, ki bodo v prihodnje sodelovale na mednarodnih kongresih čebelarjev in jih bo financiral SPOJ, so dolžne, da referate in drugo gradivo s kongresov dostavijo v 1 izvodu SPOJ.

4. Zahtevati je od Apimondie pojasnilo, zakaj osebe, predlagane od SPOJ in poslovnega združenja, niso bile vključene v komisije Apimondie.

5. Službena delegacija SPOJ in delegacija poslovnega združenja, ki se je

udeležila kongresa v Atenah, naj o tem predloži pismeno pojasnilo.

6. SPOJ naj poskrbi za panoje, ki bodo prikazovali delo in aktivnost SPOJ na čebelarstvih in drugih manifestacijah.

7. Obvestiti zvezni komite za kmetijstvo o problemih, ki so vezani s preskrbo čebelarjev s sladkorjem.

8. Sprejet je predlog o spremembah in dopolnitvah statuta SPOJ.

9. Sprejme se sklepni račun finančnega načrta za leto 1979 in se preda SDK.

10. Sprejme se predlog finančnega načrta za leto 1980.

11. Sprejme se najugodnejša ponudba za tiskanje Zbornika (Osijek) v 10.000 izvodih. Zbornik bo tiskan v latinici in cirilici. Prispevki slovenskih

delegatov na kongresu bodo tiskani v slovenščini. Glavni in odgovorni urednik Zbornika je tov. Ištvan Boršoš, člani redakcijskega odbora pa so predsedniki posameznih komisij.

12. Sprejeli so sklep, da se znesek, ki ga plačujejo republiške in pokrajinske zveze za delovanje SPOJ, poveča od 5 na 10 din za vsakega člana.

13. Poslati pismeni zahtevek vsem dolžnikom, ki še niso poravnali obveznosti za leto 1979.

14. Pripraviti predlog za skupščino, da se SPOJ včlani v Zadružno zvezo Jugoslavije.

Za izvedbo sprejetih sklepov je v celoti odgovoren izvršni odbor SPOJ.

Sekretar:

Jana Šoškić

Predsednik IO:

Ištvan Boršoš

UDK 638.15

VARROOZA NA OBMOČJU SR SLOVENIJE

METOD KOPITAR, DIPL. VET.
REPUBLIKA VETERINARSKA UPRAVA

Pri vseh vzorcih zimskega drobirja, ki so ga po določilih odredbe o preventivnih cepljenjih in diagnostičnih ter drugih preiskavah v letu 1980 poslali v preiskavo na varroozo veterinarski inšpektorji in veterinarski zavodi, je bilo do zdaj opravljenih 187 preiskav. VTOZD za veterinarstvo Ljubljana je opravil preiskave 166 vzorcev, obdravski Zavod za živinozdravstvo in živinorejo Ptuj 17 preiskav, Živinorejsko-veterinarski zavod Celje 3 preiskave in Kmetijsko-veterinarski zavod Nova Gorica 1 preiskavo. Slika o razširjenosti okužbe, ki je že zdaj zaskrbljujoča, pa bo popolnoma jasna, ko bodo končane vse preiskave poslanega drobirja.

Varroozo so v Sloveniji do danes ugotovili na območju šestih občin pri devetih čebelarjih. Tako so z varroozo okužene občine Celje (Trnovlje), Kočevje (Kočevje z okolico), Ljubljana Šiška (Golo brdo), Ljubljana Vič-

Rudnik (Brezovica), Metlika (Purgas) in Nova Gorica.

Po podatkih veterinarske službe SR Hrvaške in po ugotovitvah VTOZD za živinozdravstvo Ljubljana, pa so ugotovili varroozo tudi pri čebelah čebelarjev iz Ljubljane, ki so svoje čebele naselili na območju občin Benkovac in Buje v SR Hrvaški.

Bolezen torej ugotavljajo skoraj po vsej Sloveniji. Da bi preprečili katastrofo v čebelarstvu in omilili posledice do ekonomsko še znosne mere, je potrebno kar najvestneje upoštevati in izvajati vse zahteve veterinarske inšpekcije po ugotovitvi bolezni, oziroma določila zakona in sklepe, sprejete na posvetu čebelarjev v Ljubljani Polju, da se prepreči prenos bolezni.

Republiška veterinarska uprava Slovenije je že predlagala zveznemu komiteju za kmetijstvo v Beogradu, da se varroozo uvrsti v seznam bolezni, ki jih obravnava zvezni zakon

o varstvu živali pred kužnimi boleznimi, ki ogrožajo vso državo. Tako bodo določila in ukrepi enotni za vso državo.

Prav tako pa bo republiška veterinarska uprava z obveznim navodilom predpisala režim ob zdravljenju in po zdravljenju čebeljih družin na okuženem območju.

Kar zadeva preskrbo z zdravili proti tej bolezni, pa je Kemofarmacija Ljubljana obvestila RVU, da je preparat folbeks že na konsignacijskem skladišču v Ljubljani, čakajo le, da Narodna banka Slovenije potrdi uvoz. Strokovne službe RKKGP so že podprle zahteve uvoznika za nujnoodobritev uvoza tega preparata.

UDK 638.132

DNEVNI POTEK MEDENE PAŠE NA LISTIH HRASTA IN SNETNA GOBA KOT NJEN GLASNIK

KLAUS-HEINRICH GLEIM

Prav gotovo je zanimiv opis mojega opazovanja z dne 22. julija 1978. Med opazovanjem ob 6. uri zjutraj hipoma zaslišim močno brenčanje čebel v bližnjih hrastih. Zgornje strani listov so temne od sneti, pa tudi vlažne od sveže mane. Črni madeži sneti so se pojavili v mani konec junija. Do 10. ure čebele živahno letajo sem in tja. Večje okrasne uši sesajo na debelejših listnih žilah, manjše pa na tanjših. Na spodnji strani prvega lista preštejem 47, drugega 66 in tretjega 69 lahnid vseh razvojnih stopenj, s krili in brez njih, 3/4 mm velike ličinke in odrasle, dolge 3 mm. Njihova barva se preliva od temno do rumeno zelene barve. Po 10. uri se vračam k svojemu gozdnemu stojišču, ki sem ga postavil na jasi, obdanimi s smrekami, 200 m proč od hrastovja. Živahen let čebel pri paši se kmalu poleže in do poznega popoldneva vlada relativen mir. Čebele so prinesle pelod celo s takih rastlin kot škržolica, gozdni vrednik, medvedove tace in vrbovec. Okrog 18.30 čebele ponovno začnejo letati na hrastovo mano in se pomirijo šele ob svitu.

Kako si ta potek razlagamo?

Pripekajoče sonce in zračna toplota pošiljata dovolj energije. Spomnimo se, da klorofilna zrnca (listno zelenilo) s pomočjo sončne energije v listih in iglicah dreves proizvajajo sladkor. Ta sladkor se v vodi topi in teče po sokovnih kanalih skozi vse telo rastline. Količina sladkorja je zvečer relativno velika, tako da lahko

rastlinski sesalci v kratki poletni noči proizvedejo mnogo mane. Hrastovi listi imajo veliko zgornjo površino za sprejemanje sončne energije in ogljikovega dvokisa. In če je še dovolj talne vlage, pridela hrast veliko mane. Seveda pa mora podnebje dopuščati razvoj odgovarjajočih proizvajalcev mane. Ponoči nastala mana ostane redka do približno 10. ure zjutraj, a se zaradi otoplitve zraka, ko posije sonce, ali zaradi vetra počasi posuši in tako čebelam otežkoča nabiranje. Zato paša popušča. Vrh tega zjutraj popusti tudi notranji pritisk v »žilah« pri takem hrastu, ki so ga okrasne uši močno napadle, ker ponoči zaradi teme asimilacija ni mogoča. Da bi se povečala produkcija sladkorja v listih, je potreben tople in sončen dan.

Za čebelarja bodo prav gotovo zanimivi tudi moji naslednji zapiski z 22. julijem 1978 o nekaterih plemenskih znakih okrasne uši na hrastu. S pomočjo lupe z dvanajstkratno povečavo vidimo naslednje:

Na glavi sta dve majhni rdečkasti očesci. Obe tipalnici sta temno rjavi in imata 6 svetlih obročkov ter merita 3/4 telesne dolžine. Pri odraslih ušeh sta tipalnici daljši in na hrbtu imajo grbaste mišične nabuhline. Nežna krila po velikosti daleč presegajo telo. Prsni del in zadek preideta drug v drugega brez vidne zareze. Zadek je zvit. Pozornost vzbujajo 6 svetlih nog. Le s težavo prepoznamo droben, temen in kratek bodeč rilček. Pravkar nekaj večjih uši poraja zelo majhne mladiče.

Čebele nabiralke od zgoraj obletavajo od sneti, prevlečene in od mane vlažne liste, se spuste na njihov rob in prično sesati. Tu se zadržujejo dalj časa, včasih pa gredo pogledat tudi na sredino lista... Ko preteče minuta, zopet hitro odletijo. Medtem ko čebela sesa mano, se pri tem opravi ne da motiti. Zato lahko prime-mo za vejico in si jo ogledamo od blizu.

Če hoče čebelar odkriti možnost take paše, je priporočljivo, da začne opazovati nastajanje sneti. Podnebje pogosto igra odločilno vlogo pri medenju hrasta. Stojišča in z njimi v zvezi različne okoliščine (veter, voda, sonce) so odločilnega pome-na. Mano, ki jo proizvajajo lahnide na lubju smreke, jelke ali tudi hrasta s po-močjo mravelj, lahko odkrijemo z opazo-vanjem le-teh. Snetne gobe pa opozarjajo na dobra mesta za stojišča pri okrasnih ušeh na listavcih, kot npr. na hrastu, lipi in brezi.

Če v jeseni odkrijemo pri skupini hra-stov na listih črno gobo, imamo opravka s stojiščem, ki nam bo tudi v naslednjih letih dalo mano. Vendar snet kot glasnik mane ni primerna, predvsem ne spomladi. O iskanju proizvajalcev mane in stojišča za pašo bomo govorili še kasneje.

Kaj je snet in kako pride do nje?

Pokaže se v obliki črnih madežev oz. večjih črnih površin na zgornji strani listov ali iglic, ki potem povzročijo na-stanek snetnih gob. Te se hranijo hete-rotrofno — s hranilnimi snovmi kot so sladkor, maščobe in beljakovine, ki jih vsebuje tudi mana (predvsem sladkor). Razmnožujejo se s trosi. To so majhne, enocelične tvorbe, ki jih veter raznaša naokoli. Če pade tros na zeleni z mano prevlečen list, se nanj trdno prilepi in požene kalí. Iz majhnega trosca se razvije micelij (podgobje). Tako se na mani raz-bohotijo črne gobe, ki zopet proizvajajo trose, da bi se lahko razmnoževale. Ko dozori, jih veter raznaša v vse smeri. Pri iglavcih opazamo bohotenje črnih gob na iglicah in vejicah še dolga leta. V pri-meru, da iglavec leto ali dve ne medi, se črni madeži na iglicah ne pokažejo. Tako lahko ugotovimo, kdaj so iglavci na-zadnje medili. Na temnih oblogah lahko odčitamo leta, ko ni bilo mane. To je tež-je pri listnatih drevesih — hrast, lipa, javor, breza, vrba, kajti s snetjo prevle-čeni listi vsako leto odpadejo.

Na neposrednem območju mravelj in tudi v bližini stojišč ali osirjev je pojav črne gobe na listih zelo redek, ker mano odnašajo živali. To je pravzaprav pred-nost za drevesa kot gospodarje lahnid in lekanij. Le takrat, kadar svetloba uspe prodreti v listne površine, se iz vode in ogljikovega dvokisa razvijejo sladkor, maščobe in beljakovine. Kroženje: drevo-lahnida-mravlja-insekt je sestavni del zdravega gozda.

Najpomembnejši insekt v tem krogu funkcij je čebela. Mnoge koristne insekte, ki nabirajo mano, so na žalost uničili insekticidi — snovi, ki varujejo rastline, in to v zadnjih desetletjih. Gozd moramo pred njimi obvarovati. Mnoge še živeče vrste divjih čebel, kot npr. čmrlji, čebele zidarice itd. se morajo ohraniti in čebelja družina, plod človekovega dela, mora tu-di v gozd, da izpolni svoje delo v rastlin-ski skupnosti, ki je življenjsko pomembna za človeka.

Ali bodo proizvajalci insekticidov, ki zavzemajo močan položaj v kemičnih to-varnah, to sploh kdaj uvideli? Le iz bio-loškega vidika do kraja premišljeni ukre-pi glede varstva okolja, ki jih priznavajo številni državljani naše dežele, lahko pri-pravijo vplivne politike, da bodo začeli razmišljati in delati, da ohranimo zdrave življenjske pogoje. Dolžnost nas čebelar-jev je poučiti nevedneže in jim pojasniti, da naše čebele pridno izpolnjujejo nalo-ge, ki jih zahteva varstvo okolja.

Po biološki sistematski razporeditvi spadajo snetne gobe k skupini fungi im-perfecti. Vse njene vrste živijo na zgor-njih površinah delov rastlin in se raz-množujejo v visoko koncentriranih slad-kornih raztopinah.

Že profesor Enoch Zander je razlikoval določene oblike gob, tako da je lahko ma-no iglavcev ločil od mane listavcev. V svojih »Prispevkih o določanju porekla medu«, München, Ehrenwirth-Verlag, je pisal leta 1949, da se vrsta gobe, imeno-vana coniothecium, pojavlja v medu li-stavcev in da vrste, kot so atichia, tri-chosporium in hormiscium zelo pogosto odkrijemo v medu iglavcev. Vsekakor pa snetne gobe niso primerne za določanje geografskega porekla, ker so ena in iste vrste razširjene po celem svetu.

Klaus-H. Gleim
prevod: M. Lavrač

bilten

medex exp.-imp.**delo na domu in
d. e. kooperacija**

DELOVNA ORGANIZACIJA hp MEDEX EXPORT-IMPORT BO ORGANIZIRANA PO TEMELJNIH ORGANIZACIJAH

Delovna organizacija Medex, v sestavi SOZD hp — Združena podjetja živilske industrije, je proizvodna delovna organizacija s področja čebelarstva.

Glavni predmet poslovanja:

— proizvodnja čebeljih pridelkov v kooperaciji in

— predelava čebeljih pridelkov.

Stranski predmet poslovanja:

— trgovina na veliko s čebelarstvom reprodukcijskim materialom,

— trgovina na malo s čebelarstvom reprodukcijskim materialom, proizvodi na osnovi čebeljih pridelkov in dopolnilnim asortimentom,

— zunanjetrgovinsko poslovanje s proizvodi s področja čebelarstva gospodarstva.

Potreba po intenzivnejšem razvoju čebelarstva, nujnost nadomestitve surovin iz uvoza z domačo proizvodnjo, potreba po organiziranju čebelarjev v skladu z določili zakona o združenem delu in s področja kmetijstva narekuje, da Medex sprejme novo organiziranost po temeljnih organizacijah združenega dela. V delovnem načrtu in akcijskem programu za leto 1980 je Medex sprejel nalogo, da bo v tem letu pripravil celotno organizacijo in izvedel referendum za ustanovitev temeljnih organizacij.

V skladu s sklepi zbora delavcev v marcu mesecu, programi in stališči družbenopolitičnih organizacij, so strokovne službe DO pričele pripravljati osnutke organizacije delovne organizacije Medex po temeljnih organizacijah. Po programu dela bodo osnutki samoupravnih aktov predloženi v razpravo delavcem in družbenopolitičnim organizacijam v poletnih mesecih. V jesenskih mesecih bodo izdelani predlogi samoupravnih aktov ter predloženi delavskemu svetu v sprejem s predlogom za razpis referenduma o ustanovitvi temeljnih organizacij. Referendum bi izvedli v mesecu novembru.

Temeljne organizacije bi se ustanovile s 1. januarjem 1981. Organizirali bomo naslednje temeljne organizacije:

— TOK Kooperacija,

— TOZD Predelava,

— Delovna skupnost skupnih služb.

Osnovna značilnost reorganizacije je v tem, da se v TOK Kooperacija združijo vse funkcije s področja organizacije čebelarjev, oskrbovanje čebelarjev in primarna čebelarstva proizvodnja, v TOZD Predelava pa predelava čebeljih pridelkov in distribucija vključno z oskrbovanjem deficitarnih surovin iz uvoza in izvoz finalnih proizvodov Medexa.

TOK Kooperacija bo obsegala:

1. Proizvodno področje:

— vzreja in selekcija matic in oskrbovanje čebelarjev z maticami,

— topljenje voska in izdelava satnic,

— proizvodnja čebeljih pridelkov v družbenih čebelnjakih in pri članih TOK,

— odkup čebeljih pridelkov od čebelarjev, ki ne bodo organizirani v TOK.

2. Oskrbovanje čebelarjev:

— nabava in prodaja čebelarstvene opreme in reprodukcijskega materiala,

— oskrbovanje čebelarjev s sladkorjem,

— maloprodajna trgovina s čebelarstvom reprodukcijskim materialom,

— skladiščna služba.

3. Pospeševalna in kreditno-hranilna služba:

— izobraževanje čebelarjev,

— zdravstveno varstvo čebeljih družin,

— zavarovanje premoženja čebelarjev,

— opazovalna služba medenja,

— uvajanje medonosnih rastlin,

— kratkoročno in dolgoročno kreditiranje,

— pospeševanje razvoja čebelarstva,

— poslovanje rizičnega sklada,

— hranilna služba čebelarjev.

Katere funkcije s področja pospeševalne in kreditno-hranilne službe bo Medex — TOK Kooperacija opravljal in v kakšnem obsegu jih bo opravljal, je odstvo Poslovne skupnosti za čebelarstvo Posloven skupnosti za čebelarstvo gospodarstvo oziroma od razmejitve funkcij med udeleženci v reprodukcijski verigi čebelarskega gospodarstva. Kolikor do dogovora ne bo prišlo, bo Medex te funkcije sam opravljal v obsegu, kot bo to določal program razvoja Medexa v naslednjem srednjeročnem in dolgoročnem obdobju, seveda v obsegu finančnih možnosti.

Po samoupravnih linijah bodo delavci TOK in člani TOK organizirani po proizvodnih delovnih enotah po regijah. Funkcije proizvodnih delovnih enot »PDE« bodo:

— organiziranje čebelarjev zaradi skupnih interesov pri organiziranju proizvodnje,

— odločanje o zadevah delavcev, ki so v pristojnosti delnih zborov delavcev,

— odločanje v samoupravnih organih TOK preko delegatov PDE.

Osnovna usmeritev poslovanja TOK Kooperacija v naslednjem srednjeročnem obdobju bo:

— samoupravno organiziranje čebelarjev,

— povečanje poklicnih čebelarjev vsaj na 200 delavcev,

— povečanje števila panjev pri delavcih na 150 panjev, pri članih na 50 panjev,

— povečanje donosa čebeljih pridelkov po panju s pomočjo pospeševalnih služb, kreditiranja, prevoza čebel na medonosne paše itd.

TOK Kooperacija bo združevala čebelarje s slovenskega in ostalega jugoslovanskega področja.

TOZD Predelava bo obsegala:

1. Proizvodno področje:

— priprava medu za prodajo,

— proizvodnja prehranskih proizvodov na osnovi čebeljih pridelkov (naravna poživila),

— proizvodnja farmacevtskih in kozmetičnih proizvodov na osnovi čebeljih pridelkov,

— proizvodnja medice,

— proizvodnja drugih prehranskih proizvodov.

2. Komercialno področje:

— nabava reprodukcijskega materiala in embalaže za potrebe proizvodnje,

— prodaja medu in ostalih proizvodov,

— uvoz surovin in reprodukcijskega materiala za potrebe proizvodnje,

— izvoz medu in drugih proizvodov,

— maloprodaja,

— skladiščno poslovanje in transport.

Delovna skupnost skupnih služb DO bo obsegala:

Organizacijske enote:

— Splošno kadrovske sektor,

— Gospodarsko finančni sektor,

— Strokovne službe za marketing, plan in analize,

— Center za biotiko in razvoj.

Posebej navajamo le funkcije Centra za biotiko in razvoj:

Center za biotiko in razvoj je pomemben v čebelarskem gospodarstvu zato, ker je to edina specializirana institucija v Jugoslaviji, ki se sistematično ukvarja z znanstveno raziskovalnim delom na področju proučevanja lastnosti in koristnosti čebeljih pridelkov. Center ima moderno opremljen laboratorij, posluhuje pa se tudi uslug drugih specializiranih ustanov, ki se lahko ukvarjajo z analizami in proučevanjem lastnosti čebeljih pridelkov. Center združuje visoko kvalificirane delavce, ki so v delovnem razmerju pri Medexu in priznane znanstvene in strokovne sodelavce raznih specialnosti s področja Jugoslavije. V centru se poleg kontrol kvalitete in analiz pripravljajo novi proizvodi na osnovi čebeljih pridelkov ali v samostojnih substancah ali z dodatki zdravilnih zelišč in vitaminov. Prav center za biotiko je tista institucija, ki z novimi proizvodi, ki vsebujejo čebelje pridelke, pospešuje potrošnjo in s tem ustvarja možnost nove primarne proizvodnje čebeljih pridelkov.

KREDITIRANJE NABAVE ČEBELARSKE OPREME IN DRUGIH ČEBELARSKIH POTREBŠČIN

Usmeritev Medexa v povečanje čebelarske proizvodnje in predelave čebeljih pridelkov narekuje povečanje števila poklicnih čebelarjev in čebelarjev kooperantov, ki bodo za Medex proizvajali čebelje pridelke na osnovi pogodb o traj-

nejšem proizvodnem sodelovanju. Program predvideva znatno povečanje števila panjev po čebelarju. Za povečanje poklicnih čebelarjev na 200, s povprečnim številom 150 panjev na čebelarja in za povečanje števila kooperantov na

2000, s povprečnim številom 50 panjev na čebelarja, bo Medex razporedil velik del svojih poslovnih sredstev za kreditiranje nabave panjev in čebelarskega pribora, zidanje čebelnjakov in nakupe prevoznih čebelnjakov.

Delavski svet Medexa je na seji koncem februarja določil pogoje za odobravanje dolgoročnih kreditov:

1. Združeni čebelarji — delavci na domu, ki se s čebelarjenjem ukvarjajo poklicno in čebelarijo najmanj s 60 gospodarskimi panji, lahko dobijo kredit:

- za nakup panjev do 150.000 din,
- za nakup čebeljih družin do 500 din za čebeljo družino,
- za nakup gradbenega materiala za zidanje čebelnjakov do 80.000 din,
- za nakup prevoznega čebelnjaka do 60.000 din.

2. Združeni čebelarji — kooperanti, ki jim je čebelarjenje dopolnilna dejavnost in čebelarijo najmanj z 20 gospodarskimi panji, lahko dobijo kredit za iste namene kot poklicni čebelarji, le v nekoliko manjšem obsegu, in sicer:

- za nakup panjev do 100.000 din,
- za nakup čebeljih družin do 500 din za čebeljo družino,
- za nakup gradbenega materiala za zidanje čebelnjakov do 50.000 din,
- za nakup prevoznega čebelnjaka do 40.000 din.

3. Do kredita so upravičeni združeni čebelarji, ki imajo z Medexom sklenjene pogodbe o proizvodnem sodelovanju najmanj za dobo 5 let in, ki izpolnjujejo tekoče proizvodne in druge obveznosti.

4. Rok odplačila kreditov je za poklicne čebelarje do 10 let, za čebelarje kooperante do 5 let, odvisno od višine kredita. Osnovno merilo za določanje odplačilne dobe je višina kredita ca. 20.000 dinarjev na eno leto odplačevanja.

5. Obrestna mera dolgoročnih kreditov je 4 % letno.

6. Krediti se odobravajo za nakupe panjev in čebelarskega pribora pri Medexu, za zidanje čebelnjakov ali nakupe prevoznih čebelnjakov se odobravajo na osnovi predložitve ustrezne dokumentacije, ki zagotavlja opravičenost in namembnost porabe kredita.

Nakup čebeljih družin, nakup čebelarskega materiala ali drugih čebelarskih potrebščin, kar ni mogoče kupiti pri Medexu, lahko čebelar kupi tudi drugod, vendar lahko kredit koristi le na osnovi pravilno izstavljenih računov, ki morajo biti sodno overjeni, če čebelar kupuje od privatne osebe.

7. Krepite in pogoje koriščenja določa kreditna komisija delavskega sveta DO Medex na osnovi pismenih prošenj čebelarjev.

UMETNA SVETLOBA VZNEMIRJA ČEBELE

V Biltenu št. 3 je tov. Slavko Čufar izrazil željo, da bi se kdo kritično odzval na njegov članek.

Že desetletja uspešno čebelarim v mestu, v katerem je veliko tovarn, ki ne štedijo z razsvetljavo. Pročelje mojega čebelnjaka v Mariboru, na Meljski cesti je osvetljeno kot pri belem dnevu. Svetloba sije na čebelnjak iz hišnih oken, ulične razsvetljave in tovarn, celo iz bližnje tovarniške vratarne.

Čebele so živali sonca in se po njem ravna in so zelo prilagodljive na ekološke pogoje. Tudi njihov navigacijski sistem temelji na sončni svetlobi. Od vseh čebeljih čutov je ravno vid med slabše razvitimi. Prav zaradi tega, ker slabo vidijo, jih svetloba luči izvabi v pogubo. Praviloma čebele ne izletavajo po sončnem zatonu, razen, če so napadene ali ogrožene. Če so čebele ogrožene, se kaj lahko v njih sprosti obrambni mehanizem. V primeru ogroženosti čebele zapustijo dom ali gručo in napadajo predvsem gibajoče se predmete, ker le-te

edino vidno zaznavajo pri umetni svetlobi ali mesečini. Ko so pregnale vsiljivca, zaradi slabe vidljivosti ne najdejo več svojega doma in se usmerijo proti luči.

Čebele po sončnem zahodu zapuščajo dom ali gručo samo tedaj, kadar so ogrožene, npr.: med prevozom, če so panji slabo zaprti; pri nakladanju ali razkladanju; če ogrebamo roj ali ga naseljujemo v mraku; če krmimo čebele z neprimernimi pitalniki in to opravilo ni dovolj strokovno opravljeno, lahko povzročimo čebelji rop. Nemalokdaj ogrožajo čebele tudi živali.

Sodobni pitalniki za krmljenje čebel so tako zgrajeni, da je omogočen dostop do klaje samo določenemu številu čebel. S takimi pitalniki lahko krmimo čebele ponoči in podnevi, brez nevarnosti, da bi se počutile ogrožene. Sicer je to že drugo področje, o tem pa kdaj drugič.

Članek prispeval čebelar:

Jože Resnik

Meljska c. 85, Maribor

MRAVLJA JE BODOČNOST GOZDNEGA ČEBELARSTVA

Razni agrotehnični ukrepi uničujejo na poljih in travnikih, kakor tudi na ostalih obdelanih površinah, cvetoči plevel, na katerem čebele nabirajo medicino. Ajda se je izrodila in ne daje več čebelarju nobenega donosa. Sadjarji škropijo svoje nasade s smrtonosnimi strupi za čebele. Nič bolje se ne godi čebelar na repični paši. Zaradi tega se bo moral čebelar že v bližnji prihodnosti preusmeriti od pomladanskih na gozdne paše v poletnih mesecih. To pomeni, da bo moral popolnoma spremeniti način dosedanjega čebelarjenja.

Agrotehnični ukrepi v gozdu pa uničujejo poleg podrastu tudi gozdne mravlje, ki veljajo kot nekako zdravstveno nadzorstvo v gozdu. Gozdne mravlje so zelo koristne za gozdove in za čebelarstvo. Nekatere gozdne mravlje goje listne ušice kot molzne krave. Vsako mravljišče si uredi sladko pasišče na večjem ali manjšem številu dreves, kar je odvisno od številčne moči samega mravljišča. Mravlje branijo ušice pred sovražniki, zimo in v prvi vrsti pred osami, ki se zelo vztrajno hranijo s sladkimi telesci ušic. Če hočeš uničiti osje gnezdo, nasuj pest gozdnih mravelj pred osir. Gozdne mravlje goje in čuvajo ušice tudi ponoči in ob slabem vremenu, pred zimo pa jih znosijo v mravljišče, da tam v zavetju lepo prezimijo. Njihovo pasišče je vedno nared.

V naši domovini imamo nad 60 % gozdnih površin. Prostora za naše čebele imamo dovolj. Da bi donose v čebelarstvu podvojili, bi bilo potrebno v bližnji in daljni prihodnosti ukrepati in težiti po naslednjem:

1. Ugotoviti moramo, katera drevesa, grmovja in zelišča se na določeni gozdni površini naravno pomlajujejo in v kakšni množini nastopajo posamezne rastlinske vrste. Gozdarske in čebelarke organizacije bi morale po opisu rastlinske združbe natančno določiti, katere drevesne vrste bodo na nekem rastišču pospeševale ali sadile, da bodo dobro uspevale in nam bile kar najbolj koristne. Napraviti je treba fitocenološko karto Slovenije in drugih republik, na osnovi katerih bi potem lahko sestavili pašne katastre, označili njihovo zmogljivost, dovozne poti in podobno. Kdo bi razdeljeval pasišča, ne bom tukaj omenjal, vsekakor pa bi to moral urejati centralni organ. V dobi računalnikov najbrž to ne bi bil velik problem. Sčasoma

bi ti katastri postali dober kašipot čebelarstvu, ker bi v povezavi z opazovalno službo iz njega lahko dobili razne podatke o izdatnosti in kategorizaciji vsakega posameznega pasišča; tu bi prišel v poštev veter, vlaga, temperatura, padavine, vremenske napovedi, prognoze medenja itd. Na ta način bi se pasišča razporedila v različne bonitetne razrede. Taka razdelitev bi nam omogočala maksimalno izrabo čebeljih pasišč. Poznavanje čebeljih pasišč je temeljni pogoj za dvig produktivnosti v čebelarstvu proizvodnji.

2. Pristopiti moramo k razmnoževanju mravljih družin. Zbrati moramo fond za izdelavo tipiziranih mrež za zaščito mravljišč pred medvedi, raznimi pticami in večjimi plazilci.

3. Organizirati bi morali tečaje, kjer bi se gozdarji in čebelarji spoznali z načinom življenja gozdnih mravelj, spoznali njih vrste, način razmnoževanja in vse, kar je potrebno, da se čim bolj zaščitijo in razmnožujejo.

4. Na teh tečajih bi morali čebelarji spoznati vse povzročitelje gozdnega medenja, morali bi spoznati vse vrste ušic in kaparjev ter vlogo: mravlje—ušice—rastlina. Tudi mane različnih rastlin so še kako važno vprašanje za čebelarje, zato jih morajo spoznati.

5. Opazovalno službo in prognoze medenja bi bilo potrebno posodobiti in nenehno dopolnjevati, čebelarje pa izobraževati, da se ne bo zgodilo, da univerzitetno izobražen čebelar trdi, da čebele nabirajo in obletujejo tudi ovenelo cvetje.

6. Prepovedati je treba ljudem zbiranje mravljinčjih bub za hrano domačih ptic pevk. Sicer je to že z zakonom urejena zadeva, katere pa se danes nihče ne drži, niti je nihče ne kontrolira.

Da bi vse to dosegli in nekajkratno povečali naše donose medu na gozdnih pašah, bomo morali vsi čebelarji to akcijo materialno in moralno podpreti. Predlagam, da vsi čebelarji odvajajo še kak dinar od čebeljega panja. Poveča naj se tudi članarina. Če bo čebelar videl v tem svojo korist, se prav gotovo ne bo temu odtogoval. Dalje menim, da je tudi družba za to zainteresirana ter bo organizacija, ki bo za to zadolžena, morala zbrati potrebna sredstva od gozdarstva, kmetijstva in drugih. Menim, da bi bilo najbolje, če bi to akcijo vodil Medex.

Članek prispeval čebelar
Ivan Krajnc

PRIPRAVE ZA III. REPUBLIŠKO SREČANJE IN TEKMOVANJE SO V TEKU

V prejšnji številki Slovenskega čebelarja smo objavili sklep komisije za čebelarški naraščaj pri ZČDS, da bo tudi letos srečanje in tekmovanje v republiškem merilu. Prireditve naj bo na podlagi dosedanjih izkušenj v organizacijskem in vsebinskem pogledu še na višji stopnji. Jamstvo za to pa je prevzela komisija pri medobčinski zvezi čebelarških družin Maribor.

Na seji republiške komisije, ki je bila 28. marca t. l., je bil na predlog predloženega scenarija izdelan točen program prireditve in zadolžitve za nemoteno srečanje in učinkovito tekmovanje. Naj zainteresirane seznanimo z glavnimi sklepi komisije, podrobnejša navodila pa bodo dobili vsi krožki oziroma mentorji v teku meseca aprila.

1. Srečanje in tekmovanje bo v soboto, dne 31. maja v osnovni šoli Jančka Padežnika, Iztokova ul. 6 v Mariboru.

2. Na srečanje in tekmovanje so vabljeni vsi krožki z območja Slovenije, vsak prijavljeni krožek pa pošlje dva svoja člana za tekmovanje, ki ju spremlja mentor.

3. Prijave za srečanje in tekmovanje je treba poslati do 5. maja t. l. in sicer na naslov: Zveza čebelarških društev v Ljubljani — komisija za čebelarški naraščaj. Obrazec za prijavo bo poslan s podrobnimi navodili.

4. Tekmovanje bo v okviru učnega programa v treh skupinah, in sicer bodo tekmovali:

v 1. skupini predstavniki krožkov, ki obiskujejo do vključno 4. razred osnovne šole (podružnične šole);

v 2. skupini predstavniki krožkov, ki obiskujejo od vključno 5. do 8. razreda osnovne šole, tj. s polno osnovno šolo;

v 3. skupini predstavniki krožkov, ki obiskujejo srednjo šolo.

Najuspešnejše ekipe dobijo poleg diplome tudi nagrade, vse tekmujoče ekipe pa priznanja.

5. Na podlagi predhodnega referata naj bi posvetovanje mentorjev s člani komisije pokazalo vse probleme, s katerimi se srečujejo mentorji in krožki pri svojem delu, kaj ovira normalno delo in kaj bi bilo treba ukreniti za nemoten in učinkovitejši potek.

6. Ob priliki srečanja bo tudi razstava, ogled mesta Maribora in podobno.

7. Vse stroške razen prevoza krije organizator.

8. Ker se tudi nekatere medobčinske zveze ali pa občinska društva pripravljajo na srečanje in tekmovanje mladih čebelarjev za svoje območje, pa naj si bo za priliko svojih proslav ali pa jih pri tem vodijo drugi motivi, je komisija mnenja, da republiško srečanje ne izključuje tudi teh prireditvev.

V pričakovanju, da bodo člani krožkov v teh spomladanskih mesecih še bolj naostrili pridobivanje znanja in da bodo prišli v metropolo pod zelenim Pohorjem z veliko mero dobre volje, smo prepričani, da bo odziv čim širši. Pri tem naj jih spremlja zavest, da njihovo prizadevanje budno spremlja velika družčina slovenskih čebelarjev in gleda v njih novo generacijo sodobnih čebelarjev.

Za komisijo:
Martin Mencej

TEKMOVALNI PRAVILNIK MLADIH ČEBELARJEV - KROŽKARJEV

Uvodne določbe:

1. člen

Tekmujejo lahko samo člani čebelarških krožkov.

Na tekmovanju mladih čebelarjev lahko nastopajo le tiste ekipe, ki so se v razpisnem roku informativno prijavile. Ekipe, ki se iz upravičenih razlogov niso v razpisnem roku prijavile, lahko zaprosijo za udeležbo na tekmovanju komisijo za čebelarski naraščaj pri ZČDS.

2. člen

Datum tekmovanja in razpisni rok za prijave določi komisija za čebelarski naraščaj pri ZČDS.

Vse ekipe morajo biti prijavljene najkasneje 30 dni pred razpisanim dnevom tekmovanja oziroma roka, ki ga postavi komisija iz prvega odstavka tega člena.

3. člen

Na dan samega tekmovanja mora mentor krožka po prihodu ekipe mladih čebelarjev definitivno prijaviti svojo ekipo.

4. člen

Definitivna prijava vsebuje poimenski seznam tekmovalcev in mora biti potrjena od čebelarskega društva, družine oziroma šole, na kateri krožek deluje.

5. člen

Tekmujejo lahko samo ekipe, ki so opravile formalnosti iz prvega, tretjega in četrtega člena tega pravilnika.

Tekmovalne določbe:

6. člen

Tekmovanje vodi komisija, ki je sestavljena iz dveh članov komisije za čebelarski naraščaj pri ZČDS in štirih članov prireditelja tekmovanja.

7. člen

Tekmovalne ekipe so razdeljene v tri težavnostne kategorije:

- I. kategorija: učenci od 1. do vključno 4. razreda osnovne šole
- II. kategorija: učenci od 5. do 8. razreda osnovne šole
- III. kategorija: učenci usmerjenega izobraževanja

8. člen

Vsaka ekipa šteje dva člana.

9. člen

Vsako čebelarsko društvo, družina ali šola, pri kateri krožek deluje, lahko pri-
javi tudi več tekmovalnih ekip.

10. člen

Tekmovalna ekipa dobi od tekmovalne komisije vprašalno polo v dogovorjenem času — 60 minut.

Tekmovane ekipe dobijo v okviru kategorije enaka vprašanja.

11. člen

Vprašanja na vprašalni poli zajemajo gradivo, ki ga morajo čebelarski krožki predelati, in sicer:

- I. kategorija: snovi iz priročnika za čebelarske začetnike — poglavje začetna stopnja
- II. kategorija: celotna snov iz priročnika za čebelarske začetnike
- III. kategorija: snov iz II. kategorije in vprašanja iz ostale čebelarske literature.

12. člen

V času tekmovanja se ekipe ne smejo posluževati učnih pripomočkov.

13. člen

Tekmovalna ekipa ugotavlja pravilnost odgovorov ter jih ocenjuje, kot sledi:

Vsaka tekmovalna ekipa ali tekmovalec mora prebrati vsako vprašanje in oceniti, kateri odgovor je pravilen, in obkroži črko pred pravilnim odgovorom. Obkroži se le en sam pravilen odgovor, če ni v vprašanju navedeno drugače.

Vsak nepravilno obkrožen odgovor predstavlja eno negativno točko. Prav tako predstavlja negativno točko neobkrožen ali izpuščen odgovor.

Vsak pravilno obkrožen odgovor predstavlja pozitivno točko. Komisija negativne točke odšteje od pozitivnih.

14. člen

Zmagovita ekipa je tista, ki je zbrala največje število točk.

15. člen

V primeru enakega števila točk dveh ali več ekip je zmagovalna ekipa tista, ki je nalogo končala v najkrajšem času.

16. člen

Če se ekipi zdi, da je bila pri ocenjevanju oškodovana, lahko dobi mentor ali tekmovalec vsa pojasnila pri tekmovalni komisiji.

Končne določbe:

17. člen

Za dosežen plasma od prvega do tretjega mesta v posamezni kategoriji prejmejo ekipe poleg praktičnih nagrad ZČDS še diplomo in priznanje.

18. člen

Za sodelovanje na tekmovanju mladih čebelarjev prejmejo vse nastopajoče ekipe spominsko priznanje.

Komisija za čebearske krožke

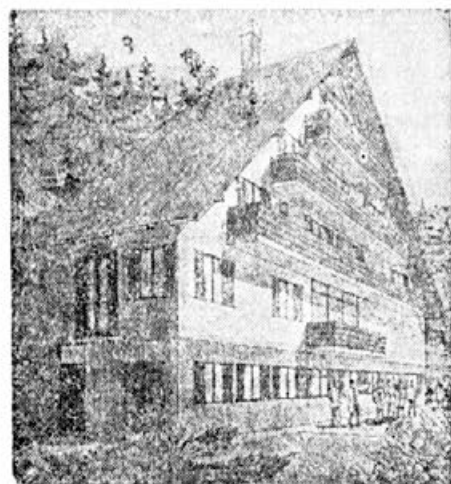
REPUBLIŠKA VETERINARSKA UPRAVA SPOROČA O STANJU ČEBELJIH KUŽNIH BOLEZNI ZA ČAS OD 16. III.—1. IV. 1980

VARROOZA: V občini Celje v 2 čebelnjakih, Črnomelj v 1, Kočevje v 4, Ljubljana Šiška v 1, Ljubljana Vič v 1, Nova Gorica v 5 čebelnjakih. Skupaj v 14 čebelnjakih.

KUGA ČEBELJE ZALEGE: V občini Grosuplje v 3 čebelnjakih, Maribor v 1, Murska Sobota v 13, Radovljica v 2, Šentjur v 1 čebelnjaku. Skupaj v 20 čebelnjakih.

PRŠICA: V občini Domžale v 2 čebelnjakih, Grosuplje v 4, Kamnik v 4, Kranj v 2, Litija v 1, Nova Gorica v 1, Postojna v 1, Sežana v 2, Trebnje v 1, Tržič v 1, Velenje v 1 čebelnjaku. Skupaj v 20 čebelnjakih.

NOSEMA: V občini Velenje v 4 čebelnjakih.

ČD Ribnica	982,90 din
ČD Dolenja vas	477,25 din
Smerke Branko, Ljubljana Šmartinska 136	500,00 din

PRISPEVEK ZA ČIC

ČD Selca

1. Mohorič Ludvik	150 din
2. Štibelj Miha	150 din
3. Rihtaršič Jože	150 din
4. Bernik Stanko	100 din
5. Markelj Franc	100 din
6. Mohorič Jože	100 din
7. Gartner Polde	100 din
8. Megušar Franc	100 din
9. Potočnik Janez	100 din
10. Tušek Matevž	100 din
11. Benedik Franc	100 din
12. Rakovec Anton	50 din
13. Benedik Karel	50 din
14. Okorn Janez	50 din
15. Miklavčič Janez	50 din
Skupaj	1450 din

JUBILEJ ČEBELARSKE ORGANIZACIJE V TACNU

Čebelarska organizacija v Tacnu praznuje letos 60-letnico obstoja. Tudi v jubilejnem letu se srečujejo z vrsto problemov, o katerih so odkrito spregovorili na jubilejnem občnem zboru.

Pogovorjali so se o organizacijskih težavah, ki jih pestijo že dlje časa. Sprožili so tudi pogovor o problemu nakupa sladkorja iz družbenih rezerv za pomoč čebelarstvu. Do zdaj so nakupovali večkrat neredno ali pa so dobili sladkor slabe kvalitete. Prav tako je navzoč problem enotnega pregleda čebel. To še vedno ni urejeno in bolezni čebel, ki se zato pojavljajo in širijo, škodijo celotni družbi, ne le če-

belarjem. Zato bi bilo prav, da bi občina z odlokom uvedla enotne norme, o čemer so sprejeli tudi sklep. Razpravljali so med drugim o onesnaženosti okolja, kar tudi škodi čebelarstvu (in s tem celotni družbi), saj brez čebel nič ne rodi. Zemlja sicer ostaja, toda čedalje bolj je zasičena s strupi iz zraka in z umetnimi gnojili.

Na koncu so člani ČD Tacen izvolili novo vodstvo, ki ga čaka veliko dela in mu bo potrebna odločna akcija. Dosedanjemu predsedniku tov. Antonu Novaku pa so v zahvalo za dolgoletno predsedovanje podelili priznanje — plaketo.

Janez Kopač

POL STOLETJA »MLINŠKOVIH«

ING. JOŽE MIKLAVC

Potem, ko je leta 1929 Franc Mlinšek, čebelar iz Velenja, ustanovil čebelarstvo družino, so minila bolj ali manj »medena« petdeseta leta. Aktivnost je nihala od visoke zavzetosti posameznikov do zmernega vzdušja vseh članov, vendar dovolj gospodarno, da je čebelarska družina dočakala visok jubilej pripravljena. Da bi dostojno obeležili 50-letnico, so se odločili za izjemno delovni program.

Na letnem zboru čebelarjev so »poročali« uspehe in nedelavnost za nazaj, izvršni odbor (predsednik je tov. Ivan Rodman, dolgoletni čebelar in strokovnjak) pa je sprejel program dela in finančni načrt. V mesecu februarju in marcu so organizirali »debatne večere«, katere so vodili nekateri člani čebelarskega društva in sicer na tematiko sodobnega čebelarjenja (medovite rastline in gozdno medenje, biologijo čebel, razvoj čebel in njeno delo v družini, pomen prvega pomladanskega izleta čebel, bolezni čebel, nosemo, pršico, varroo in rojenje čebel). V veliko čast in pridobitev si štejejo odziv profesorja Senegačnika iz Ljubljane, ki je v februarju predaval o sodobnih pogledih na čebelarjenje glede na možnost

v Saleško-Savinjskem zaledju. Izvajanja je podkrepil z večjim številom barvnih diapozitivov.

Družina se je tudi samoupravno okrepila ter povezala v okviru čebelarske zveze Velenje. Tako enotni se pripravljajo na čebelarsko sezono, čeprav spričo ogrožanja čebeljih bolezni, ne preveč optimistično. Sredi pomladi nameravajo razviti nov prapor in ob tej priliki pripraviti primeren kulturni program.

V okviru zelenega plana načrtujejo povečanje čebeljih družin do štirikrat, aktivnejše se bodo vključili v sistem SLO, uredili naj bi pašne katastre in določili mesta za nove čebelnjake. V teku so pregledi in analize čebeljih družin, prav tako poteka na osnovni šoli v Plešivcu pri Velenju čebelarski krožek. V okviru možnosti bodo načrtno zasadili medonosne rastline, še nadalje pa bodo posvečali veliko pozornosti izobraževanju in usposabljanju samostojnih čebelarjev.

Obseg zastavljenih nalog je vsebinsko bogat in zajema širše družbene interese. Zato upajo čebelarji ČD Mlinšek, da v prizadevanjih ne bodo ostali osamljeni.

Prof. Edi Senegačnik
med velenjskimi
čebelarji

SKRB ZA ZDRAVJE ČEBELJIH DRUŽIN

MILAN CIZEJ

Čebelarji — delegati na občnem zboru čebelarskega društva Radovljica-Jesenice so na 27. rednem občnem zboru dne 24. februarja 1980 v razpravah posvetili med drugim tudi vso pozornost zdravju čebeljih družin z ozirom na že znane in novo bolezen varroozo.

V sklepih za bodoče delo je med drugim določeno, da se organizira in izvede predavanje za čebelarske preglednike, ki bodo za preventivno spremljanje in ugotavljanje kužnih bolezni v pomoč čebelarjem in veterinarski službi.

Glede na sprejeti sklep so v sodelovanju z veterinarsko inšpekcijo za področje občin Radovljica-Jesenice organizirali seminar in sicer so predavali:

Dr. Rihar na temo:

Splošno o čebeli, biološki ukrepi proti čebeljim boleznim, škodljivci in medene rastline

Dr. Snojeva:

Varrooza in gniloba čebelje zalege
Ciril Jalen — vzrejevalec matic:
Vzreja matic

Inž. Vidmar:

Izbira, delo, gospodarnost v AŽ in LR panju

Območni veterinar tov. Globočnik:
Splošno o boleznih — pršica — no-sema

Veterinarski inšpektor tov. Hainrihar:

Zaščita čebeljih družin po določilih zakonskih pedpisov o kužnih boleznih

Predavanja se je udeležilo 42 čebelarjev iz vseh 11 družin čebelarskega društva Radovljica-Jesenice. Vsak izmed njih je prejel potrdilo veterinarske inšpekcije — čebelarskega društva Radovljica-Jesenice, s katerim je pooblaščen za opravljanje del čebelarskega preglednika.

Menimo, da je tak pristop k izobraževanju in k zatiranju čebeljih kužnih bolezni v prid čebelarjem in posredno tudi gospodarstvu, zlasti kmetijstvu. Zato gre za prizadevanje vse priznanje tudi veterinarski službi na območju občine Radovljica-Jesenice.

Čebele so narodno bogastvo, zato je dolžnost vseh, da to bogastvo ohranimo in storimo vse, da nam zajedavec varroa ne bo uničil čebel in s tem prizadejal nepopravljivo škodo.

OBVESTILO

Zveza čebelarskih društev Slovenije ima na zalogi barvne diapozitive o varroi. Serija vsebuje 15 diapozitivov. Cena posameznega diapozitiva znaša za člane 20 dinarjev. Za nečlane je cena posameznega diapozitiva 30 dinarjev.

ZČDS Ljubljana, Cankarjeva ul. 3/II

OBVESTILO

Vetpromet nas je obvestil da so dobili iz uvoza večjo količino Folbexa, ki je v prodaji v lekarni na Miklošičevi cesti v Ljubljani in v trgovini Medexa. Fumagillin imajo na zalogi samo v lekarni na Miklošičevi cesti v Ljubljani.

ČEBELARSTVO V POLHOVEM GRADCU NAPREDUJE

V sejni sobi novega Doma čebelarjev v Polhovem Gradcu je bil 24. februarja zbor čebelarjev ČD Dolomiti. Pozdravni govor je imel predsednik Vinko Zibelnik, ki je razvil zanimiv in konkreten pogovor o prehojeni poti in napredku, delu in načrtih.

Ob zaključku leta 1979 je Čebelarско društvo Polhov Gradec, ki zajema celotno dolomitsko področje praznovalo 15-letnico svojega delovanja. V Čebelarско družino se je na začetku organiziralo 12 članov. S svojim delom so si pridobili zaupanje in leta 1970, ko je bilo v njej že 30 čebelarjev, so ustanovili svoje čebelarско društvo. Taka organiziranost jim je omogočila in spodbudila nadaljnji napredek in izboljšanje materialnih pogojev za delovanje, večjo učinkovitost ter večanje splošnega in družbenega pomena čebelarstva v kmetijstvu in nasploh.

Že takrat so ugotovili, da bodo za uresničevanje skupnih interesov, načrtnega dela in razvoja potrebovali lastne prostore. Veliko podpore so našli pri takratnem predsedniku krajevnne skupnosti, ki je priznal pomen čebelarskega društva in predlagal, da se zgradi Dom čebelarjev.

Ob koncu leta 1976, ko so čebelarji ugotavljali delovne in finančne rezultate, so izglasovali tudi sklep o izgradnji čebelarskega Doma. Tesneje so začeli sodelovati z zavodom za čebelarstvo Ljubljana in s tem utrjevali skupne interese. Predsednik se je še posebej zahvalil izredno zaslužnim »borcem«, ki so bodisi moralno, finančno ali delovno prispevali k uspešni graditvi, in tistim, ki so pomoč obljubili in jo bodo šele izpolnili, zlasti še skupščini občine Vič, zemljiški skupnosti Ljubljana Vič, gozdnemu gospodarstvu Ljubljana, skupščini občine Ljubljana Šiška, zve-

tijski zadrugi Ljubljana, krajevni skupnosti Topol in Hoji obrat Polhov Gradec.

Iz poročila predsednika je bilo razbrati, s kakšnimi težavami so se srečevali pri gradnji, zlasti s hudimi finančnimi omejitvami. Toda volja in cilj sta bila močnejša. Nihče ni nikdar pomislil na osebne koristi ali se zbal spoprijeti z velikimi tveganji. Na zboru so čebelarji sprejeli sklep o srednjeročnem programu, ki je zelo spodbuden in koristen za čebelarje, kmetijstvo in za kraj sam.

Povezava s Čebelarско zadrugo in Medexom Ljubljana ustvarja čebelarjem možnost za tesnejše sodelovanje skupnih obvez. Ponuja se možnost sporazumnega in prijateljskega dogovarjanja in delitve dela na področju čebelarstva. Selitev v skupne prostore bo zagotovila predvsem nemoteno zi čebelarških društev Slovenije, kme-

delo dejavnostim, od katerih je v prvi vrsti odvisno kvalitetno delo čebelarjev, in s tem ustvarjanju dohodka, uspešna materialna preskrba čebelarjev, večji pridelek medu in drugih čebelarskih pridelkov.

Taka dejavnost čebelarjev je primer kvalitetnejšega zadovoljevanja interesov čebelarjev in čebelarstva in kaže možnost povezovanja s čebelarskimi organizacijami na širšem jugoslovanskem prostoru. Prvi korak k temu bo povezovanje v Medobčinsko čebelarsko zvezo Ljubljana. Tako kvalitetno delo in dosednji uspehi pa bodo deležni

priznanja tudi v krajevni skupnosti in pri višjih družbenopolitičnih organizacijah in skupnostih.

Čebelarji gledajo na prihodnost z zaupanjem in samozavestjo. Kvalitetno delo in organizacija, prizadevanje in sodelovanje vsakega čebelarja je jamstvo za prihodnja obdobja. Čebelarski krožek v Polhovem Gradcu je že zdaj najmočnejši v republiki. Spodbudno je izjavil tov. ravnatelj osnovne šole, da je čebelarstvo v Dolomitih lahko zgled vsestranskega prizadevanja in dela drugim društvom.

Desan Caglevič

E. M. FUCHS

SPEZIALHAUS FÜR NEUZEITLICHE BIENENZUCHT
IMKEREIBEDARF

Telefon (0 42 22) 49 236

A - 9061 Klagenfurt - Wölfnitz - Felsenschmiedgasse 19

éts **Thomas** fils
OSTERREICH-REPRÄSENTANZ

B.P. n° 2 - 45450 FAY-AUX-LOGES

Vsem čebelarjem sporočamo, da smo prevzeli zastopstvo znane francoske firme Thomas.

V skladišču pri Celovcu v Wölfnitzu imamo na zalogi komplet asortiment, predvsem 86 vrst točil, stroje za odkrivanje satja, stiskalnice za satnice, posode za zorenje medu, razna sita, naprave za polnjenje kozarcev od 5 g do 5 kg, vse vrste orodja, sušilce za cvetnprah, plemenilčke iz stiropora, panje raznih tipov in patentirane plastične kasete za pridobivanje medu v satju. Vsi jugoslovanski kupci, ki sami prevzamejo blago, dobe 10 % popusta.

Skladišče je odprto od ponedeljka do sobote od 7. do 19. ure, v nedeljo od 7. do 12. ure. Zahtevajte naš cenik. Vsak čebelar lahko skladišče neobvezno obiše.

Wölfnitz leži 7 km severozahodno od Celovca ob zvezni cesti v smeri proti Feldkirchenu.

E. M. FUCHS
Specialna trgovina za sodobno
čebelarstvo

A - 9061 Celovec — Wölfnitz
Felsenschmidgasse 19
Telefon: (4222) 49 236

PODMLADEK ČEBELARJEV V PLEŠIVCU

V lanskem letu je na dolgoletno željo čebelarške zveze Velenje in čebelarške družine »Franc Mlinšek« iz Velenja, zaživel krožek mladih čebelarjev na osnovni šoli v Plešivcu ob vznožju Graške Gore (podružnična šola je štirirazredni oddelek OŠ XIV. divizije VIZ Velenje). Ob pobudi in požrtvovalnosti vodje podružnice, učitelja Staneta Vrbovska ter mentorja, čebelarskega strokovnjaka, člana ČD Mlinšek, tovariša Ivana Rodmana, je trinajst učencev opravilo osnovni izpit iz čebelarjenja, z vsemi potrebnimi osnovami za poznavanje sveta žuželk (čebel) ter pomena vzgoje čebeljih družin in pridobivanja medu. Za pouk sta že omenjena tovariša namenila lastne panje čebel, orodje, pripomočke in sredstva. Lahko rečemo da je to več, kot bi lahko pričakovali od najbolj zavzetih entuzijastov. Pomoči

ni bilo ne od VIZ in ne od ČZ Velenje.

In kako naprej? Da bi zametek mladih čebelarjev ne ostal samo poizkus izobraževalne oblike oziroma izvenšolske dejavnosti, so se na osnovi rezultatov enega šolskega leta odločili tako v šoli, kot »Mlinškovi čebelarji«, podpreti nadaljevanje krožka in dejavnost razširiti še na druge šole (predvsem tiste, kjer obstajajo realne možnosti za razvoj čebelarstva).

Bo zagnanost, entuzijazem in programska usmeritev zadoščala za načrten razvoj mentorske dejavnosti? Kot kaže za zdaj, bo! Vendar je od posluha družbe, kjer je prišlo do zametka (sicer stare ideje) šolske dejavnosti, odvisno, kakšni bodo rezultati glede na dolgoročne potrebe vzgoje čebelarstva v Saleški dolini.

Jože Miklavc

POROČILO ČEBELARSKEGA KROŽKA ENGELBERTA RATAJA NA OSNOVNI ŠOLI PRIMOŽA TRUBARJA V LAŠKEM

Da naš čebelarski krožek sploh obstaja, se imamo veliko zahvaliti čebelarskemu društvu, ki nam je finančno pomagalo in nam še pomaga, osnovni šoli, ki nam ob sobotah odstopi eno od praznih učilnic, in pa seveda mentorju, ki je z nami zelo potrpežljiv. V naš krožek je vključenih 20 članov; od teh jih že 5 samostojno čebelari. Razveseljivo pa je to, da imajo veliko zanimanje za krožek tudi učenci nižje stopnje od 1. do 5. razreda. Resda število članov ni tako veliko, a kljub temu smo že dosegli svoje načrtovane cilje in

upam, da bomo še vse druge, ki smo si jih letos zastavili. Z mentorjem smo se dogovorili, da bomo imeli krožek, če se bo le dalo, kar vsako soboto. Ker pa imamo še dosti dela tudi pri čebelnjaku, vsi nestrpnostno pričakujemo pomladi. Razen tega se nam zdi delo pri čebelah zelo zanimivo. Moramo pa tudi priznati, da se čebel skoraj vsi malo bojimo. Iz Celja so nam poslali še nekaj zaščitnih sredstev. Naš učni načrt se deli v teoretičen, ki ga imamo pozimi v šolskih prostorih, in v praktičen poleti pri čebelnjaku.

Ker pa mentor sam v krožku ne more opravljati vsega dela, smo si izvolili predsednika, blagajnika, tajnika, ki vodi evidenco o vključitvi članov v krožek in zapisuje vsebino dela, ki smo ga opravili v vsakem krožku. Imamo tudi gospodarja, ki med dr mugim skrbi, da pridejo knjige in vsi novi Čebelarji med nas. Ker pa v šoli, kot trdijo, ni moč najti koticke za knjige, jih ima gospodar kar doma. H krožku prinese potem tiste, za katere smo se domenili, da si jih bomo izposodili. Dva člana sta se lansko leto udeležila republiškega tekmovanja v Ljubljani in se zelo dobro odrezala.

Dosegla sta 3. mesto, za nagrado pa sta dobila opazovalni panj, ogrebalnik in vsak po eno knjigo z naslovom Priročnik za čebelarje začetnike.

Kot vemo, so nas že lansko leto poprosili, da bi to veliko republiško tekmovanje potekalo v Laškem. Ker pa so šolo takrat še gradili, smo jih še lahko nekako pregovorili. Letos pa se te-

mu prav gotovo ne bomo mogli odreči, saj je nova šola že skoraj gotova. Zato mislim, da bo potrebno o tem tudi malo bolj resno spregovoriti.

Letos 20. januarja smo obiskali v Polju pri Ljubljani razstavo čebelarjskih potrebščin za pridobivanje čebeljih pridelkov in poslušali predavanje o pašnih razmerah in čebeljih boleznih. Predansko leto so nekatere od nas že slovesno sprejeli v čebelarjski krožek v Tevčah pri Fajferju. Ob tej slovesnosti smo dobili značko in izkaznico. Letos pa načrtujemo, da bi bila ta slovesna prireditev v Rečici pri Kraškem.

Krožka pa nimamo le na naši šoli, ampak tudi v Sedražu in v Rimskih Toplicah. Želeli bi, da bi še na drugih šolah organizirali čebelarjski krožek, in da bi se krožki med seboj še tesneje povezali.

Člani čebelarjskega krožka iz Laškega želimo vsem čebelarjem veliko zdravja in uspehov.

Nada Seme

NOVO!

Posebno vzpodbujevalno sredstvo pri krmljenju čebel

FORSSAPIN

priročno in poceni sredstvo za prehrano čebel ko primanjkuje paše.

FORSSAPIN

daje čebelam potrebno moč in poveča njihovo delovno sposobnost.

FORSSAPIN

poveča odpornost čebel proti raznim čebelnim boleznim

FORSSAPIN

proizvajamo z najmodernejšo tehnologijo na osnovi poizkusov mnogih znanstvenih delavcev s področja čebelarstva.

Dokazano je, da se z uporabo FORSSAPINA poveča čebelja družina za 30 %. Prav tako se poveča donos vseh čebeljih proizvodov.

Izdeluje: PČELARSKI KOMBINAT BEOGRAD

Svetonikolski trg 4

tel.: 625-786, 626-141

UMETNOST IN ČEBELE

Prva letošnja številka francoske čebelarške revije (*Revue française d'apiculture*), iz katere v Slovenskem čebelarju občasno objavljamo prevode člankov, prinaša sporočilo o izidu francoske knjige *Umetnost in čebele*.

V času mednarodnega simpozija apiterapije v Portorožu septembra 1978 so trije Francozi: Jean-Pierre Bonnimond, Philippe Marchenay in Claude Rivals raziskovali poslikane panjske končnice, predvsem v čebelarškem muzeju v Radovljici. Avtor študije, ki je pravkar izšla, je Claude Rivals, profesor evropske etnologije in sociologije na univerzi v Toulousu, ki se hkrati ukvarja tudi s čebelarstvom. Že več let preučuje odnose med človekom in čebelami ter »podobo čebele« v evropski ljudski umetnosti. V tej knjigi opisuje to tematiko znanstveno, vendar prijetno, z dokajšnjo mero humorja in poezije. Študijo začeneja z razpravo, zakaj so panjske končnice dve stoletji krasili z različnimi podobami in kaj nam te povedo o kmečki družbi. Veliko prostora je namenil religioznim temam, ki so od srednjega veka do 20. stoletja obšle ves Zahod, mitološki zgodovini vojn, kraljevin... V drugem delu obravnava podobe s profanimi temami, ki kažejo vsakodnevno življenje, odnose med spoloma, žensko in hudiča, delo

in zabavo... V zadnjem delu pa avtor zastavlja temeljna vprašanja o umetnosti in ljudski kulturi, dotakne se simbolnosti čebele in medu ter njune čudežne moči. Zadnji stavek se glasi: »Kaj ni vsak čebelji panj mlin mladosti?!«

Uvod v knjigo je napisal Jacques Le Golf, specialist za srednji vek in religiozno podobarstvo. Jean-Pierre Bonnimond, predsednik zveze francoskih čebelarjev, pa je opisal nastanek te knjige, ki se je porodila iz čebelarstva ter razmišljanja o umetnosti in čebelarstvu. Dokaj pozornosti je posvetil tudi kranjski čebeli (kranjci), ki se je »kot zelo čist ekotip ohranila na območju Slovenije pod Julijskimi Alpami«.

Knjiga je vezana v platno, format 22 × 26,5 cm, 144 strani, 150 reprodukcij panjskih končnic (od tega kakih 100 barvnih), cena je bila 100 F (približno 475 din) pri vnaprejšnjem naročilu, v prodaji pa je 130 F (približno 615 din).

Poleg sporočila o izidu knjige je v reviji naročilnica zanjo, odlomek iz knjige z naslovom »Čebelarstvo in ljudska umetnost — poslikane panjske končnice v Sloveniji« in ob vsem tem deset barvnih reprodukcij podob z naših panjskih končnic!

Prevod: Tilka Jamnik

STRELA UBIRA NENAČADNE POTI

Lansko poletje je nad vasjo Hennedorf divjala huda nevihta. Neštete strele so švigale z neba. Ena od njih je udarila v kmečko hišo in jo upepelila. Druga strela je zadela čebelnjak

čebelarja Mädkammerja.

Nenačadno pri tem je dejstvo, da je ostala popolnoma nepoškodovana cedra, ki je stala tik poleg čebelnjaka, da je strela udarila v streho in prek

vetrovnika, ki ga je zdrobila, v sam čebelnjak. Njena pot je nato vodila po čebelji družini, ki je bila ob robu, raztrgala je prednjo steno čebelnjaka in odtrgala železne zapore. Čebele je s satovjem vred vrglo iz čebelnjaka. Čebelja družina, ki je bila poleg, je ostala nepoškodovana, tretjo pa je poškodovalo, vendar manj. Pot je vodila strelo dalje po čebelnjaku — ne da bi pri tem povzročila škodo — do vrat, po železnih delih vrat in nazadnje skozi vrata, v katera je naredila za

pest veliko luknjo, na prosto, ne da bi se vžgala.

Posledica strele je bila, da se čebelar ves teden ni smel približati panju. Njegove, drugače zelo mirne čebele, so bile tako vznemirjene — tudi tiste v nepoškodovanih panjih — da se ni bilo mogoče približati. Šele po enem tednu se je življenje v panju normaliziralo.

BIENENVATER, No. 11/79, str. 309

Prevedla Suzana Jelenko

MEDENO PECIVO

V srednje veliki skledi zmešajte moko, pecilni prašek, sodo in začimbe. V veliki pa zmešajte rumenjake in sladkor, dokler ne postane zmes rahlo penasta. Raztopite instant kavo v žlički kropla in dodajte testu skupaj z oljem in medom. Zmešajte temeljito. Nato v to narahlo zamešajte moko z začimbami. Pomešajte rozine z dvema žlicama moke in jih dodajte testu. Končno stepite beljake in jih tudi dodajte testu. Vse vlijte v pomaščen in z moko posut pekač. Na vrhu okrasite s celimi mandlji. Pecite, dokler se na nož, ki ga zasadiš v sredo testa, ne prime nič testa. Ko se shladi, zrežite v poljubne kose, ki jih lahko oblijete s sirupom.

2 skodelici moke,
2 kavni žlički sesekljane limonine lupine,
1 pecilni prašek,
1 žličko zmletga cimeta,
četrt žličke pecilnega praška,
četrt žličke soli,
tri beljake,
tri rumenjake,
pol skodelice sladkorja,
4 žličke instant ali močne kave,
1 žličko vrele vode,
pol skodelice olja,
pol skodelice medu,
pol skodelice rozin,
približno 10 celih olupljenih mandljev.

POZIV ČEBELARJEM

Vse čebelarje vabimo k sodelovanju pri iskanju najstarejših slovenskih čebeljakov, ki so še ohranjeni. Podatke potrebujemo za strokovno obdelavo in s tem zapolnitev vrzeli v čebelarski zgodovini o razvoju uljnjakov pri nas. SPOROČITE NAM NASLEDNJE PODATKE:

1. točen naslov ali opis mesta čebelnjaka,
2. kratek opis oblike in velikosti čebelnjaka,
3. domnevno starost in stanje, v katerem se čebelnjak nahaja (opuščen, naseljen, se uporablja za druge namene),
4. če je le mogoče, je zaželen fotografija ali skica čebelnjaka.

Izsledke bomo objavili v našem glasilu in se za sodelovanje že vnaprej zahvaljujemo.

FRANC KURMANŠEK

Tiho in skromno, prav tako kot je bilo skromno njegovo življenje, se je 3. VI. 1979 poslovil od nas Franc Kurmanšek.

Pokojnik je bil rojen 8. 9. 1903 v Čreti v Savinjski dolini. Bil je upokojenec in med čebelarji čebelarke družine Žerjav zelo priljubljen. Ljubil je naravo in gore. Vrsto let po upokojitvi je bil planšar na Uršlji gori, kjer je imel tudi urejen čebelnjak. Rad je prihajal v dolino med nas čebelarje. Prinašal je novice o medenju na planini.

Na njegovi zadnji poti ga je spremljalo veliko ljudi, njegov grob je bil zasut z rožami.

Čebelarška društvo Žerjav

FRANC GLAVAN

Po težki in mučni bolezni nas je zapustil 5. 11. 1979. leta v 69. letu starosti Franc Glavan. K zadnjemu počitku smo ga spremili 8. 11. 1979. leta v Dolno Stražo, nedaleč od njegovega vzornega čebelnjaka z 20 naseljenimi panji.

Pred leti smo člani ČD

Dvor imeli pri njegovem čebelnjaku čebelarški sestanek. Z veseljem nam je pokazal kako čebelarji. Pripovedoval nam je svoje izkušnje, kako je začel on čebelariti pred 40. leti — o dobrih letinah, ko še ni bilo strupenih škropiv. Leto 1979 je bilo za njegove čebele najbolj usodno, ker so škropili v njegovi bližini velike površine krompirja, med krompirjem je bil mededni plevel — take so njegovi panji zgubili tričetr živali v najboljši paši — sam sem videl to žalostno sliko. Svetoval sem mu, naj dražilno krmi čebele, da si bodo opomogle. Po treh mesecih mi je pokojni France pripovedoval, da so si čebele opomogle. Znova se je veselil življenja v panjih.

Toda ne za dolgo. Smrt ga je iztrgala iz življenja. Pokojni France je bil zvest član čebelarke družine Dvor. Ob odprtem grobu so se poslovili od njega čebelarji, sodelavci podjetja Novoles in lovci. Govorniki njegovega podjetja »Novoles«, kjer je delal do upokojitve, so ga imenovali z najvišjim naslovom »mojster podjetja«, ki je po drugi svetovni vojni obnavljal stroje. Da je bil zelo priljubljen, je pokazal veličasten spreved na njegovi zadnji poti. Lovski rog pa mu je žalostno zapel v slovo. Čebelarji ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Repar Mirko

IGNAC KEK

Komaj da je poskrbel za svoje ljubljenske čebele in jim zagotovil varen in miren zimski počitek, pa je njegovo življenje dne 24. oktobra 1979 nenadoma ugasnilo. Z njim je čebelarško društvo Krka izgubilo svojega vestnega člana.

Rodil se je 19. novembra 1901 v Vel. Črnelem pri Ivančni gorici kot kmečki sin in kot tak je tudi ostal na domačem posestvu. Čebelariti je začel že v mladih letih. Kljub obilnemu delu na kmetiji je vedno našel čas za svoje čebele ter jim ostal do zadnjega zvest. Njegove ljubljenske pa so ga razveseljevale s pridnim delom in z dobrim pridelkom.

Pokojni Ignac je bil ves čas tudi delaven član čebelarkega društva Krka. Kadarkoli in kjerkoli smo se srečali, je rad pokramljal o čebelicah, in vselej je bilo prvo vprašanje: »Kako pa čebele?« Zdaj jih je za vedno zapustil in ne bo več slišal njihovega brenčanja. Čebele pa bodo njegove domače vedno spominjale na dobrega očka. — Tudi nam članom čebelarkega društva bo pokojni Ignac ostal v spominu in vsem za zgled kot vreden član in čebelar.

Vsem njegovim domačim izrekamo globoko sožalje.

Naj mu bo lahka domača zemlja!

Čebelarško društvo Krka

LEOPOLD KAVŠEK

V prvi polovici novembra 1979 smo pokopali na pokopališču v Stični našega zvestega člana Leopolda Kavška iz Malega Česmelja. Bil je ustanovni član Čebelarškega društva Stična.

Kljub temu, da je imel obsežno kmetijo, je s pridom čebelaril. Imel je od 30 do 40 AŽ panjev. Kadar pa mu je kmetija vzela le preveč časa, jih je občasno prodajal in nato ponovno nabavljaj, ker se je nanje navezal in se nikoli ni mogel od njih ločiti. Ob čebelah pa je našel razvedrilo.

Na splošno je bil resen, na čebelarških sestankih pa razigran. Za delo na čebelarškem področju je bil odlikovan z redom A. Janše III. stopnje. Na to odličje je bil zelo ponosen.

Poleg čebelarjev se je udeležilo pogreba tudi mnogo drugih ljudi.

Njegove čebele so osirotele in ostale brez gospodarja. Ohranili ga bomo vsi v lepem spominu.

Čebelarško društvo Stična

ANTON BABNIK

Tvoja življenjska pot, ki je trajala 87 let, je bila po številu let sicer dolga, po razgibanem delu tako v poklicu, kjer si delal kot knjigovodja, kakor tudi v čebelarstvu pa zelo kratka.

Rodil si se 1. 1892 na znani napredni Smodinovi kmetiji v Zgornji Šiški. Vsega je bilo 10 otrok, 7 bratov in 3 sestre. Takrat v kmetijstvu še ni bilo strojev, ki bi olajšali delo. Zato si odraščal v trdem, vendar uspešnem delu. Kakor drugih 6 bratov si se tudi ti navadil pasti čebele. Bilo vas je 7 bratov pa tudi 7 dobrih čebelarjev, primer, kakršnega v zgodovini čebelarstva ne poznamo. Dosežke čebelarstva in tehnike ste znali uspešno prenašati v prakso. Svoje znanje pa ste nesebično razdajali tudi drugim čebelarjem. S pokojnimi Avgustom Bukovcem, prof. Slavkom Raičem in s pred kratkim umrlim Tonetom Verbičem

ste predstavljali napredno avantgardo našega čebelarstva. Bili ste trdni stebri naše čebelarške organizacije. S teboj lega v grob zadnja opora te naše napredne generacije.

V priznanje za tvoje delo ti je Zveza čebelarjev podelila red A. Janša II. stopnje s srebrnim znakom. Zato se poslavljamo od tebe v imenu slovenskih čebelarjev in se zahvaljujemo za vse, kar si storil v prid čebelarstva. Počivaj v miru, ohranili te bomo v lepem spominu.

Čebelarška družina
Ljubljana

SIMON MARKELJ

Dne 15. maja 1979 se je tiho poslovil od svoje družine in čebelarjev Simon Markelj-Cingletov Šimen. Rojen je bil leta 1907 v stari čebelarški družini v majhni vasi Selce pri Radovljici.

Že njegov oče in ded sta bila vneta čebelarja in je že kot otrok vzljubil čebele. Ko mu je bilo sedem let, mu je oče podaril eno čebeljo družino. Tja do petnajstega leta si je s pomočjo očeta pridobil dovolj znanja, da je vzel čebelarstvo v svoje roke. Tako je čebelaril prek petdeset let. Trdo delo doma na kmetiji in kasneje skrb za družino mu nista nikoli omajala veselja in volje do čebelarjenja.

Ko je obolel, še vedno ni zapustil svojih ljubljank in je z veliko težavo in nepopisno potrpežljivostjo obiskoval redno svoje čebelje družine v nekaj kilometrov oddaljeni rojstni vasi. Posebno veselje je imel z vzrejo mladih matic in skoraj vedno je imel poln čebelnjak, ki ga je s pomočjo bratov sam postavil. Žal pa je moral tričetrleta pred smrtjo opustiti čebelarjenje. Vendar je v svoji trdni volji — ozdraviti, koval še načrte, da si ponovno napolni čebelnjak — tnda zaman. Zahrbna bolezen ga je odtrgala od družine, čebel in prijateljev.

Čebelarstvo je s Simonom izgubilo sicer skromnega in tihega a plemenitega človeka.

Naj njegovo truplo počiva mirno ob pesmi čebelic in v domači slovenski zemlji, saj je oboje neizmerno ljubil.

Čebelarška družina
Radovljica

JANKO KOTNIK

Le redkokdaj se zbere ob pogrebnih tolikšna množica kot se je 30. 9. 1979, ko smo spremili k zadnjemu počitku Janka Kotnika. Prišli so iz Lenarta v Slovenskih goricah, pa tudi iz bližnje in daljne okolice, saj je bil pokojnik znan kot bivši gospodar čebelarstva v Gradišču-Lenartu in je bil 28 let njen član.

Rodil se je 27. 12. 1911 na Ravnah na Koroškem. Bil je intelektualec, visoko izobražen. V začetku zadnje vojne so ga pregnali na Hrvaško. Bil je vedno do kraja zvest svojim načelom, duhovit v razgovorih, nedvoumen in odločen v svojih izjavah. Razen o svojih stanovanjskih razmerah je najraje razpravljaval o čebelah, njihovem življenju in njihovih posebnostih. Imel je do 40 panjev naše in ameriške mere.

Ko je jesensko sonce zahajalo med Pohorjem in Kozjakom, so njegovi zadnji žarki obsijali Jankovo krsto.

Čebelarstva družina Gradišče-Lenart

MARTIN KRAŠOVEC

Izenada in tiho je mrt 8. 12. 1979 iztrgala iz vrst našega društva skromnega prizadevnega in med vsemi čebelarji priljubljenega Martina Krašovca. Po njegovih človeških vrlinah in prešerni volji, s katero je znal premagati še tako težke trenutke,

predvsem pa po neusahljivi pripravljenosti pomagati drugim je bil splošno znan v rodni dolini Lahomnega in širšega Laškega. Kljub starosti in skromnim gmotnim možnostim ni nikoli odrekel svoje pripravljenosti pomagati pri raznih društvenih akcijah v čebelarstvu in v krajevni skupnosti.

Rodil se je 11. 11. 1907 v vasi Leskovca pod Vrhom nad Laškim. Ze po končani osnovni šoli ga je njegov stric navdušil za čebelarjenje, ki se mu ni več odrekel. Leta 1935 se je včlanil v čebelarstvo društvo Laško, od svojih priljub-

ljenih čebel pa se je moral posloviti med vojno, ko je moral na prisilno delo v Nemčijo. Njegov življenjski optimizem in volja sta mu omogočila srečno vrnitev v svojo dolino, ki jo je tako ljubil. Z vso prizadevnostjo in pridnostjo si je po napornem delu v rudniku počasi, skoraj iz nič, ustvaril svoj lastni dom in seveda nov dom za svoje čebele. Zato je bil upravičeno ponosen na to, pri čemer so bila vrata njegove hiše in čebelnjaka za vsakogar vedno odprta, še posebej pa seveda za mlade, neizkušene in pa tudi za starejše, izkušene čebelarje. Na vse je prenašal svojo poštenost in pomagal pri težjih čebelarstvih opravilih vsem, ki so ga za to prosili.

V spominu nam bo ostal kot človek resnično nesebičen, delaven, ki je imel široko, pošteno srce in human odnos do vseh, ki so ga poznali.

Čebelarstvo društvo Laško

VIKTOR KRALJ

Za vedno nas je zapustil naš najstarejši čebelar Viktor Kralj. Rodil se je 2. 10. 1890 v kraški vasi Trebče pri Trstu.

Takratne razmere na Primorskem so bile zanj nevdružne in se je že leta 1919 preselil v Stično na Dolenjskem.

Tam se je zaposlil kot progovni nadzornik.

Razen v Stični je služboval še na Bledu, Rakeku in do upokojitve leta 1951 v Sempetru pri Novi Gorici. Kot rojenega Krašovca je pot zanesla ponovno na Kras, v Šmarje pri Sežani.

Tov. Viktor je iz ljubezni do dobrih marljivih živalic že leta 1920 začel čebelariti in je čebelaril več kot pol stoletja. Bil je soustanovitelj našega društva, vedno pripravljen pomagati mlajšim generacijam z dobrimi nasveti iz lastnih izkušenj.

Kljub lepi starosti je bil vedno nasmejan in pripravljen za humor. Kot dolgoletnega dobrega sodelavca ga je ČDS počastilo z odlikovanjem A. J. tretjega reda.

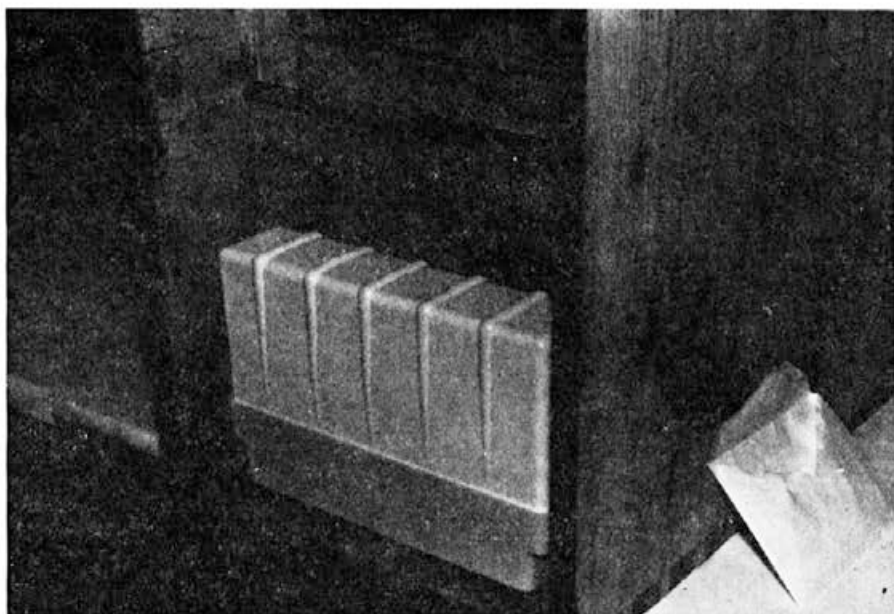
Vsi čebelarji se ga bomo vedno spominjali.

Naj mu bo lahka kraška zemlja.

ČD Sežana

NOVO

NOVO

NAJNOVEJŠI VAKUUMSKI PITALNIK IZ PLASTIČNE MASE ZA DRAŽILNO IN ZIMSKO KRMLJENJE ČEBEL ZA AŽ IN LR PANJE.

VAKUUMSKI PITALNIK OBVARUJE ČEBELE PRED PREVELIKO IZČRPANOSTJO, KER JIH PRISILI, DA JEMLJEJO HRANO POČASI SKOZI KAPILARE NA ČEPU POSODE, KI DRŽI 3,5 LITRA. ZARADI POČASNEJŠEGA JEMANJA HRANE MATICA BOLJ ZALEGA.

VAKUUMSKI PITALNIK IMA POSEBEN POSTAVEK, KI OMOGOČA PRITRDITEV NA ZUNANJO STENO LR PANJA, MEDTEM KO SE V AŽ PANJ POSTAVI ZADAJ ZA SPODNJE OKENCE.

CENA ZA KOS JE 160 din.

NAROČILA SPREJEMA ERIKA NOVAK,
CESTA DOLOMITSKEGA ODREDA 116. LJUBLJANA,
TELEFON 262-211

PČELARSKA CENTRALA ZAGREB

APIGLOBULIN — koncentrat za pripravo čebelje krme je nenadkriljiv nadomestek beljakovinskih komponent pri dražilnem krmljenju čebel.

Vsebuje še proste aminokisline, minerale, fermente, vitamine in rastlinske ekstrakte.

APIGLOBULIN — koncentrat pospešuje in podaljšuje izločanje mlečnih žlez pri čebelah dojljah, kar zagotavlja visoko količinsko in kakovostno stopnjo zalege pri čebelji družini.

APIGLOBULIN — koncentrat povečuje življenjsko moč čebel in odpornost proti boleznim.

APIGLOBULIN — koncentrat je potemtakem nenadomestljiv pri tistih čebelarjih, ki želijo imeti močne, delovne in zdrave čebelje družine.

Dražilno čebeljo krmo z **APIGLOBULIN** — koncentratom pripravimo po priloženih navodilih in krmimo v globokih pitalnikih.

Vrednost 1 kg z **APIGLOBULIN** — koncentratom pripravljene čebelje krme ne presega vrednosti 1,5 kg sladkorja v kristalu.

APIGLOBULIN — koncentrat proizvaja in prodaja *Pčelarska centrala, Zagreb*, v 3- in 5-litrskih ročkah.

Naročila sprejemajo:

Pčelarska centrala — Ilica 54 — 41000 Zagreb

Dalmatinska pčelarska zadruga — Saveznička obala 15 — 58000 Split

Pčelarski kombinat — Svetonikolski trg 4 — 11000 Beograd

OBVESTILO

Plemenilna postaja »Josipa Verbiča« v Kamniški Bistrici bo poslovala od 15. maja do 15. avgusta vsako soboto od 17. do 19. ure, ter vsako nedeljo od 8. do 11. ure. V tem času bomo sprejemali in oddajali plemenilnike z maticami na plemenilni postaji. Od čebelarjev izven območja čebelarskega društva Kamnik-Domžale, bomo ob prvi dostavi matic na plemenilno postajo zahtevali tudi veterinarsko spričevalo, da so bile njihove čebele pregledane tudi na varroozo.

Naročil za letošnje matice ne sprejemamo več, ker imamo vse matice že oddane.

Vodja plemenilne postaje
Ivan Stare

OGLAS

Prodám 20 AŽ panjev čebel. Čebele so pregledane in zdrave. Cena po dogovoru. Slavko Nared, 61296 Šentvid pri Stični 90

PRODAM 5 naseljenih AŽ panjev na 9 satov. Jože Drobne, Ravbarjeva 5, Ljubljana.

PRODAM 50 novih AŽ panjev na 10 satov. Alojz Lotrič, Podlonk 16, 64228 Železniki.

PRODAM nov kontejner z novimi AŽ panji za 36 čebeljih družin s pitalniki in osmukalniki za cvetni prah, ter novo točilo za med na 8 satov (ročni ali na motorni pogon). Cena po dogovoru.

Franc Gorišek, Ravne pri Šoštanju, p. d. Strnak.

UDK 638.1(05)=353

List izhaja vsakega 1. v mesecu.

Izdaja ga Zveza čebelarских društev za Slovenijo v Ljubljani, Cankarjeva c. 3/II. Telefon: 20-208.

Izdajateljski svet: Dušan Svara, predsednik; člani: Ludvik Klun, Franc Magajna, Martin Mencej, Janez Mihelič, Fani Osojnik, A. Marija Sedej, Joško Šlander in Janez Terlep.

Uredniški odbor: inž. Jože Babnik, inž. Ludvik Klun, inž. Anton Kranjc, Martin Mencej, Anton Rems, prof. Edi Senegačnik, dr. Nežka Snoj.

Glavni urednik: prof. Janez Mihelič, odgovorni urednik: inž. Ludvik Klun.

Tehnični urednik: Matija Hočevar

Lektor: Danica Bizjak

Glavni in odgovorni urednik Biltena — Medex — exp.-imp. Franc Strumbelj.

Letna naročnina za nečlane 300.—, za tujino 350.—, za člane čebelarских organizacij drugih republik 300.— dinarjev. Odpovedi med letom ne upoštevamo. Kdor plačuje naročnino v obrokih, se s prvim obrokom zaveže, da jo bo do konca leta v celoti poravnal. To velja tudi za naročnino.

Članarina znaša 250.— din in 1 din od panja, s članarino je plačan tudi Slovenski čebelar.

Št. žiro računa pri SDK v Ljubljani, Miklošičeva c.: 50101-678-18636.

Devizni račun št. 50100-620-107-010-30960-943.

Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo št. 421-1/74 je glasilo oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov.

Tiskala tiskarna Tone Tomšič, Ljubljana v 7600 izvodih.

Rokopisov ne vračamo.